

Hodimo u novosti života

Sinoda

Besplatni
obiteljski primjerak

GLASNIK DRUGE SINODE ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE – ZAGREB – DUHOVI 2008. – Godina IV. Broj 4

Predragi vjernici Crkve zagrebačke!

U pripremi na Sinodu pozvani smo na novi život obraćenih i vjernih svjedoka Radosne vijesti. (...) Postoje mjesta na kojima Božja ljubav i istina progovaraju na neobičan način. U ovoj prvostolnici na osobiti način progovaraju u »Najsveltijem liku« hrvatskoga naroda. Dragi štovatelji blaženog Alojzija, upoznajte što bolje taj hrvatski svetački lik, kako biste ovdje, pokraj njegova groba, jasnije mogli raspoznati poziv koji je Bog namijenio vama i kojim vam želi darovati svoju radost i blizinu. Na primjeru Stepinčeva života prepoznajemo da ni sužanjstvo, niti grubost vanjskih životnih okolnosti ne mogu poljuljati sigurnost i pomutiti radost u Gospodinu. Naš se Blaženik oslanjao na Onoga kojemu je povjerovao s potpunom predanošću i posvemašnjim pouzdanjem.

Iz Kardinalove homilije na Stepinčevo 2008.

U pripremi na Drugu sinodu Zagrebačke Crkve u ovoj se godini spominjemo desete obljetnice drugog pohoda sluge Božjega pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj te desete obljetnice proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca, našega nadbiskupa. Zahvaljujući Bogu na darovima koje smo u desetljeću javnoga čašćenja blaženoga Alojzija iskusili i kao pojedinci i kao Crkva i kao narod, želimo tu obljetnicu na različite načine obilježiti tijekom ove godine, kako bismo što bolje upoznali i što više svojim životom nasljeđovali našega Blaženika. Ovime ujedno objavljujem da će središnja proslava tih obljetnica biti u rujnu ove godine, i to 20. i 21. rujna 2008., koju će predvoditi Papin Državni tajnik kardinal Tarcisio Bertone.

Iz Kardinalove homilije na misi Posvete ulja, Veliki četvrtak 2008.

Dragi čitatelji!

Pred vama je novi, četvrti broj Glasnika Sinode koji već uobičajeno izlazi o svetkovini Duho-va, a u kojem vam želimo predstaviti zbivanja u pripremnom razdoblju Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije.

U ovoj su pastoralnoj godini naši suradnici, nakon što je pristiglo gotovo dvije i pol tisuće zapisnika, završili obradu prijedloga te priveli kraju pisanje sažetaka o prijedlozima pristiglim tijekom nadbiskupijskog savjetovanja. Ti će sažeci moći poslužiti za izradu radnih dokumenata same Sinode. Svima koji su se uključili i unijeli dio svog truda u ovaj velik i zahtjevan projekt Zagrebačke Crkve, a na dobrobit svih njenih vjernika, želim od srca zahvaliti.

U ovom broju Glasnika Sinode predstavljamo dvanaest najzastupljenijih tema u pristiglim zapisnicima, koje pokazuju što najviše zanima naše vjernike i gdje vide potrebu rasta u zajedništvu. Znakovito je da su naši vjernici prepoznali važnost zajednice, kako župne, tako i obiteljske, i da je o njima pristiglo najviše zapisnika. U kratkim člancima predstavljene su i glavne ideje, primjedbe i zaključci te prijedlozi o ostalim vrlo zastupljenim temama nadbiskupijskog savjetovanja, a to su: pastoral mladih i odraslih, sakrament svete potvrde, mediji i crkveno izdavaštvo, nedjelja, pučka pobožnost, liturgijska glazba, propovijed, crkveni pokreti i vjerske udruge te vjernici laici u Crkvi i svijetu.

Između ostalog, donosimo i razgovor s novim zagrebačkim pomoćnim biskupom mons. dr. Ivanom Šaškom, predstavljamo rad različitih nadbiskupijskih tijela i ustanova i osvrćemo se na mnoge druge zanimljivosti iz života Zagrebačke nadbiskupije.

Čitajući ovaj Glasnik bogat sadržajem, želim vas pozvati da i nadalje sudjelujete u pripremi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije kroz svakodnevnu molitvu, a vjerske zajednice potičem na češće zajedničko pjevanje Himna Sinode. Nastojte u svojoj svakodnevnici svjedočiti pripadnost Bogu te tako rasti u zajedničkom hodu u novosti života!

Svima želim obilje Božjeg blagoslova!

+ **Valentin Pozaić,**
pomoćni biskup zagrebački

NADBISKUPIJSKI PASTORALNI INSTITUT

Instrument sinodske obnove

Tomislav Markić

Na samom otvaranju Instituta kardinal Bozanić je istaknuo kako je Institut nastavno-obrazovna, a po potrebi i istraživačka ustanova Zagrebačke nadbiskupije s tri glavna područja djelovanja. Ponajprije to je formacija zaređenih i nezaređenih crkvenih službenika koja obuhvaća: formaciju trajnih đakona te formaciju đakona – kandidata za svećeništvo, trajnu teološko-pastoralnu formaciju prezbitera i đakona, vjeroučitelja i kateheta, kao i promicanje i formiranje laika za službe u pastoralu. Nadalje, posebno područje djelovanja Instituta je obitelj i obiteljska tematika, a treće područje rada, koje je kardinal naveo, dijalog je sa suvremenim svijetom.

Trajna formacija svećenika

Prvo područje djelovanja Nadbiskupijskog pastoralnog instituta odnosi se na teološko-pastoralnu formaciju crkvenih službenika. U tom smislu u Institutu se nastavlja provoditi od 2002. godine već postojeći program trajne formacije svećenika zaređenih u posljednjih sedam godina, koji je započeo 2002. godine. Taj program obuhvaća petnaestak formacijskih susreta tijekom godine na kojima mladi svećenici razmjenjuju pastoralna iskustva, zajedno mole Časoslov te pod vodstvom stručnjaka iz pojedinih područja razmišljaju o različitim temama župnog pastorala i pastorala općenito, teologije, svećeničkog života i službe, o aktualnim crkvenim dokumentima, crkvenim pokretima i zajednicama, o odnosu Crkve i društva te upravljanju i vođenju crkvene zajednice. Program, osim tematskih susreta, obuhvaća adventsku i korizmenu duhovnu obnovu, godišnje duhovne vježbe, višednevno duhovno-studijsko putovanje te sudjelovanje na Teološko-pastoralnom tjednu za svećenike što ga organizira Katolički bogoslovni fakultet, kao i sudjelovanje na svećeničkim danima u organizaciji Nadbiskupije.

Zadatak je Instituta, zadan od Prezbiterskog vijeća, u skoroj budućnosti u suradnji sa stručnjacima izraditi cjelokupni nacrt permanentnog obrazovanja za sve

svećenike u Nadbiskupiji, kojeg bi se prije prihvaćanja prodiskutiralo na terenu.

Đakonska pastoralna godina

Program namijenjen zaređenim đakonima koji se pripremaju za svećeništvo, sljedeći je postojeći nadbiskupijski program koji je prešao u nadležstvo i organizaciju Nadbiskupijskog pastoralnog instituta. Program đakonske pastoralne godine provodi se od 2002. godine, a prati i podržava đakone, svećeničke kandidate Zagrebačke nadbiskupije i Varaždinske biskupije te đakone redovničkih zajednica. Sastoji se od đakonskog župnog ili pastoralnog praktikuma te šest studijskih tjedana čija je tematika uzeta iz sljedećih područja: uređenje i pastoralna briga u Zagrebačkoj nadbiskupiji, svećenička permanentna izobrazba zajedno sa sudjelovanjem na teološko-pastoralnom tjednu, služba naučavanja, posvećivanja i upravljanja župnika i župnog vikara te tematska cjelina pod nazivom živjeti zajedno.

Formacija trajnih đakona

Sedam muževa na dobrom glasu, koliko ih se trenutno nalazi u formaciji, ove su godine u organizaciji Nadbiskupijskog pastoralnog instituta pohađali formacijske susrete za trajne đakone. Susreti se održavaju svakog utorka i posljednje subote u mjesecu, a vode ih stručnjaci koji drže predavanja iz sljedećih tematskih područja: navještaj Božje riječi, liturgija, dijakonija-sluzenje, pastoral, pravo i uvođenje u život mjesne Crkve, duhovna formacija. Godišnji program njihove formacije uokviruje se i susretima na kojima sudjeluju članovi njihovih obitelji. Među aspirante za trajni đakonat u Nadbiskupiji primaju se, inače, oženjeni muškarci stariji od 35 godina koji osjećaju poziv u ovo zvanje, koji su najmanje osam godina u kršćanskom braku te imaju pristanak svoje supruge, koji imaju završen jedan od teoloških studija i koje je preporučio njihov župnik.

Nakon ređenja ovi će oženjeni đakoni služiti u župnim zajednicama i na drugim mjestima, kako to odredi nadbiskup, odno-

Nadbiskupije

sno, za jednog kandidata iz Gospičko-senjske biskupije, njegov mjesni biskup. U pristiglim sinodskim prijedlozima podržava se ponovna ustanova trajnog đakonata u našoj Nadbiskupiji te se tako u jednoj zagrebačkoj župi na predsinsodskom susretu predložilo i sljedeće: »Svakako bi trebalo ustrojiti ured ili teološki institut za formaciju đakona koja bi se mogla odvijati kroz cijeli život, sa zadatkom da im dade sve bogatiji i intenzivniji duhovni život, da ih prati na putu vjere, upoznaje sa suvremenim crkvenim učiteljstvom i prilikama u društvu koje se neprestano razvija« (zapisnik br. 1240356).

Drugi formacijski programi

Pred Institutom je zadaća planiranja i razvoja i drugih formacijskih programa za crkvene službenike i suradnike, osobito vjernike laike. Sudionici predsinsodskih

U prošlom broju Glasnika Sinode najavljen je i ukratko predstavljen projekt Nadbiskupijskog pastoralnog instituta. Već tada je Institut nazvan plodom sinodskog nadbiskupijskog savjetovanja, budući da se u njegovom djelovanju mogu ogledati i prepoznati mnogi pristigli prijedlozi za Sinodu. Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić osnovao je 3. listopada 2007. Nadbiskupijski pastoralni institut, a svečano ga otvorio 6. studenog iste godine. Institut je, dakle, započeo s radom, pa koristimo priliku našim čitateljima predstaviti njegovo djelovanje u proteklom razdoblju.

skupova istaknuli su posebno potrebu odgovarajuće formacije za laičke liturgijske službe čitača, akolita i izvanrednih djelatnika Pričesti (usp. zapisnik br. 0060073), a osobito je naglašena potreba edukacije i formacije animatora pojedinih župnih skupina (usp. zapisnik br. 0070009).

U smislu formacije budućih crkvenih službenika u Institutu se već provodi program praćenja onih studenata Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji su zainteresirani za crkvene službe, odnosno, koji kane zatražiti mandat zagrebačkog Nadbiskupa za neku crkvenu službu, npr. vjeroučitelja ili katehete. Taj program pohađa preko stotinu studenata i studentica, a predviđeno je da se sudionici

na dvadesetak susreta tijekom posljednje dvije godine studija upoznaju sa sadržajima vezanima uz njihovu buduću službu (u suradnji s nadbiskupijskim Uredom za vjeronauk u školi). Studente se, osim toga, uvodi u život mjesne Crkve upoznajući ih s tijelima Nadbiskupskog duhovnog stola i drugim crkvenim ustanovama, a u suradnji s koordinatorom studenata laika na Katoličkom bogoslovnom fakultetu ponuđena je i duhovna komponenta programa. Program tekućeg semestra isprepliće se s nizom tribina što ih u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu priređuje Ured za vjeronauk u školi pod nazivom »Zajednički vidici«, čiji raspored donosimo u ovom broju Glasnika. →

Pred Nadbiskupijskim pastoralnim institutom stoji velik izazov formacije župnih suradnika, i to ne zato jer bi potreba za novim pastoralnim službama laika izvivala »iz krize svećeničke službe i iz smanjenog broja svećenika u pastoralu, pa niti iz proširenoga područja pastoralnoga rada, nego prije svega iz same naravi Crkve koja je zajednica Božjega naroda s misionskom zadaćom, zadaćom poslanja« (dr. Ante Crnčević).

Tu se doista otvara veliko polje rada i angažmana, kako za Institut, tako još više za župe koje bi trebale biti krajnje korisnice planiranih programa iz ovog područja. Tu je ponajprije rad sa članovima župnih vijeća, dakle župnog ekonomskog i pastoralnog vijeća, i drugih župnih tijela, kao što je npr. župni Caritas. Planira se razviti programe osposobljavanja vjernika za kompetentnije sudjelovanje u radu ovih vijeća i tijela, a mogli bi se odnositi na pastoralno planiranje, komunikaciju, duhovnost, socijalni nauk Crkve, socijalni pastoral itd.

Nadalje, čini se potrebnim što prije ponuditi seminar ili tečaj iz župne administracije, osobito za sve brojnije župne suradnike koji taj posao čine, često s puno

dobro volje te bi im ovakav jedan program mogao povećati kompetenciju. Takav program u skraćenom izdanju već prolaze i đakoni i kandidati za trajni đakonat.

Posebno polje rada Instituta bit će razvijanje programa za formaciju liturgijskih službi u zajednici, kao što su: lektori, akoliti, izvanredni djelatnici Pričesti, sakristani i drugi angažirani oko liturgije, a ne smijemo zaboraviti niti naše zvonare.

Možda se najveći prostor u perspektivi nudi u razvoju programa formacije voditelja i animatora živih vjerničkih krugova u župama. Tu se nameće potreba formacije voditelja i animatora obiteljskih zajednica, liturgijskih i biblijskih skupina, molitvenih zajednica, ministranata i brojnih drugih župnih živih krugova, kako ih predviđa dokument Hrvatske biskupske konferencije »Župna kateheza u obnovi župne zajednice«. Kao moguće voditelje živih krugova predviđamo one s nekom završenom teološko-katehetskom formacijom, a svi drugi mogli bi, uz završenu formaciju na Institutu, biti djelatni kao animatori živih vjerničkih krugova.

Već ove godine u Institutu se u organizaciji Povjerenstva za pastoral mladih

priređuju mjesečni susreti duhovne formacije animatora mladih, a u Institutu se nudi prostor i za susrete i programe drugih nadbiskupijskih povjerenstava i tijela.

Sljedeće veliko polje rada Instituta moći će u budućnosti biti vezano uz formaciju suradnika u pripremi za sakramente krštenja, euharistije, svete potvrde te za sakrament ženidbe. U vidu formacije župnih suradnika posebna pažnja mogla bi se posvetiti i programima vezanima uz crkvenu glazbu i župne zborove.

U planiranju budućih programa svoje mjesto trebaju naći i članovi crkvenih pokreta i vjerničkih udruga, a neki bi se programi mogli ponuditi i široj vjerničkoj javnosti. Svi programi Instituta mogli bi biti poduprti i nizom institutskih izdanja u kojima bi se nudila građa potrebna za vođenje i animiranje susreta u živim vjerničkim krugovima i drugim zajednicama i prigodama.

Programi obiteljske tematike

Posebno područje rada Instituta jest obitelj i obiteljska tematika. Obitelj i procesi s kojima se obitelj suočava bez sumnje su znak vremena i izazov za našu Crkvu.

Stoga se obitelji u djelovanju Instituta želi posvetiti posebna pažnja, i to ne samo pastoralno, već i s drugih vidika: demografski, sociološki i pravno.

Za nadati se je da će Institut moći biti od pomoći nadbiskupijskom Uredu za pastoral obitelji te da će u suradnji s njim i drugim tijelima i ustanovama koje se bave problematikom obitelji moći ponuditi kvalitetne programe za obiteljski pastoral, osobito bližu i dalju pripremu za brak, kao i postženidbeni pastoral. Ovo je područje u radu Instituta velik zadatak i tek čeka na razvoj konkretnih planova i programa.

Tako će se moći odgovoriti i na očekivanja izrečena u sinodskim prijedlozima koji se poglavito odnose na prijeku potrebu osnivanja obiteljskih zajednica kao važnog oblika postženidbenog župnog pastora, u kojima bi se u međusobnoj povezanosti više obitelji njegovao zajednički rast u vjeri njihovih članova (usp. zapisnike br. 1240167, 1240662, 1240763, 1241385).

Dijalog sa suvremenim svijetom

Nadbiskupijski pastoralni institut svoje treće težište želi staviti na promicanje dijaloga sa suvremenim svijetom kako je zacrtan u koncilskoj konstituciji »Gaudi-

um et spes«. Područja koja bi bila obuhvaćena ovim radom bila bi: kultura, znanost, umjetnost, zdravstvo, školstvo, politika, mediji, gospodarstvo, ekologija, sport i dr. Neka od ovih područja već su dotaknuta sinodskim okupljanjima vjernika iz pojedinih djelatnosti, kao što su mladi znanstvenici, medijski djelatnici, ljudi iz politike i zdravstva te sportaši, pa će sudionici tih sinodskih foruma moći biti jezgra za pripremu i razvoj programa iz ovog važnog područja.

U pristiglim sinodskim prijedlozima više je puta dotaknuta potreba njegovanja dijaloga sa suvremenim svijetom. U prijedlozima se npr. ističe kako vjernici znanstvenici premalo istupaju u medijima te je naglašena potreba njihove pripreme za nastupe u javnosti. Pastoralni institut vidi se kao mjesto koordinacije i povezivanja vjernika znanstvenika koji bi tako s jedne strane pratili zbivanja u društvu i davali prijedloge, a s druge pomagali u argumentiranju crkvenih stavova (zapisnik br. 1320012). Vjernici aktivni u politici smatraju, pak, da se kao političari susreću s previše problema, a najteže se nose sa »stranačkom stegom« zbog koje su mnoge kršćanske vrijednosti na kušnji. Često po-

litičarima (vjernicima) treba mnogo snage izdici se iznad utjecaja okoline i kao ljudi priznaju da nisu u stanju odgovoriti i suočiti se sa svime. Ističe se potreba za većom brigom Crkve za vjernike političare, a ta se briga očekuje i vidi u Pastoralnom institutu (zapisnik br. 1320021). Slični prijedlozi upućeni su i sa strane vjernika djelatnih u medijima, sportu, školstvu, gospodarstvu, kulturi i zdravstvu (usp. zapisnike br. 0070013, 0400204, 0400354, 0400497, 1240028, 1240040, 1240948, 1241501, 1280069).

Nadbiskupijski pastoralni institut nalazi se u južnom krilu zgrade Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa na Kaptolu 29, a raspolaže s novouređenom dvoranom »Vijenac« kapaciteta 290 mjesta, dvije dvorane kapaciteta od po 110 i 130 mjesta, dvoranom za sastanke s 20 mjesta, dva ureda te sedamnaest, jedno- i dvokrevetnih soba za smještaj sudionika višednevnih programa Instituta. Iz svega prikazanog vidljivo je kako je Institut svojim djelovanjem već zaživio u mjesnoj Crkvi i društvu, ali isto tako da pred njim tek stoje brojni izazovi kako bi ispunio svoje poslanje te postao instrumentom sinodske obnove naše Nadbiskupije. ■

PREDSTAVLJAMO MUZEJ BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA

Opomena povijesti i svjedočanstvo vjere

Anita Ivanović

Dana 10. studenog 2007. godine, svečanom akademijom u dvorani »Vijenac«, samim činom otvaranja i blagoslovom prostora, te euharistijskim slavljem u Katedrali obilježeno je otvaranje Muzeja blaženog Alojzija Stepinca u kuli Nebojan u neposrednoj blizini Zagrebačke prvostolnice. Muzej je otvorio i blagoslovio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Tom je prigodom na svečanoj akademiji zagrebački pomoćni biskup mons. dr. Vlado Košić našem Kardinalu čestitao desetu obljetnicu upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom. Predstavljena je i spomen-medalja „Pastiri blaženici Crkve zagrebačke“, izrađena prigodom desete obljetnice nadbiskupske službe kardinala Josipa Bozanića, a posvećena bl. Augustinu Kažotiću i bl. Alojziju Stepincu. Prilikom blagoslova kardinal Bozanić je istaknuo kako s posebnim osjećajima pobožnosti i radosti molimo za blagoslov rada ovog Muzeja kako bi se u njemu spajao navještaj radosne vijesti i spomen svetosti nama tako dragog pastira koji je trajno smjerokaz za život mjesne Crkve, svih hrvatskih vjernika i sjajan znak ljubavi prema sveopćoj Crkvi. Upravo on koga su bezbožni režimi htjeli spriječiti da progovori istinom Evanđelja i udaljiti ga od njegova naroda i ove prvostolnice još će snažnije biti prisutan u našoj zbilji po ovdje čuvanim i izloženim predmetima.

Sam prostor u kojem je smještena duhovno kulturna zbirka Blaženika već na prvi pogled odaje da nije riječ o običnom muzejskom prostoru koji je smješten u samo središte hrvatske metropole, već o istinskom dijelu povijesti koji je toliko simboličan i blizak osobnom životu bl. Alojzija Stepinca koji je u tom prostoru proveo i dio svog života. Kako je istaknuo dr. Ivan Šaško u svom govoru prili-

U ovoj godini u kojoj se obilježava 110. obljetnica rođenja i 10. obljetnica proglašenja blaženim zagrebačkog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca, vrijedno je osvrnuti se na bogatu kulturno duhovnu ostavštinu našeg Blaženika koja je od mjeseca studenog prošle godinu kao uspomena i nadahnuće predstavljena svim posjetiteljima kule Nebojan u zapadnom dijelu Nadbiskupskog dvora u Zagrebu.

kom otvaranja Muzeja, prostor Muzeja bl. Alojzija Stepinca ima u sebi dinamiku sakralnog prostora, a prilikom ulaska u njega stječe se dojam ulaska u veliki »relikvijar« Blaženika sa svom snagom jednog ostatka koji živi evanđeoskom cjelovitošću.

Muzejski postav iz Blaženikove materijalne i duhovne ostavštine, arhitektonski i oblikovno, ali prije svega originalno i reprezentativno, primjenjujući suvremena audio-vizualna dostignuća, osmislila je arhitektica Ana Nada Krpelnik. Priča koju ocrta scenarij i dizajn Muzeja podijeljena je po temama čiji je slijed pomalo nekonvencionalan te ne predstavlja kronološki životni put kardinala Alojzija Stepinca. Segmenti kojima je dizajnerica zaokružila hod kroz prostor muzeja, a koji predstavljaju važne točke Blaženikova života usko povezane i s poviješću hrvatskog naroda, i više su nego logično postavljeni. Šetnja kroz muzej započinje kardinalovom Dru-

gom duhovnom oporukom koju je napisao za vrijeme sužanjstva u Krašiću 28. svibnja 1957. godine. Zanimljivo je što muzejska priča ne započinje rođenjem Blaženika, već oporukom koja je usmjerena na smrt, ali smrt gledanu u kontekstu vjere u živog Boga, u kontekstu vjere Blaženika koja je ništa drugo nego samo rastanak i ponovno rođenje. Autorica postava Muzeja navodi da je čitajući tu oporuku, više puta pročitala njezin početak gdje Blaženik postavlja pitanje zašto je Bog baš njega odredio da postane nadbiskupom. U fragmentima oporuke iščitala je Stepinčev križni put i to joj je bilo nadahnuće za uređenje prostora.

Križ – simbolika prostora kružne dvorane i put Stepinčeva života

Kružna dvorana u samoj kuli, u kojoj je smještena dokumentacija, fotografije i predmeti koji su obilježili Stepinčev život i djelovanje za vrijeme Drugog svjetskog

rata, kao da govori o dva suprotna svijeta: o ljubavi i mržnji, izdaji i vjeri, o nadi i beznađu. Riječi iz Druge oporuke to najbolje potkrjepljuju: »Konačno, jer je Bog ljubav, kao što veli apostol, ljubite se među sobom! Pomažite si bratski uvijek među sobom! Budite jedno srce i jedna duša. Ali ljubite i neprijatelje svoje jer je to zapovijed Gospodnja...« Stepinac je u teškom ratnom razdoblju bio svjetlo svom narodu, izvor duhovnog nadahnuća, uvijek spreman konkretno se zauzeti za svakog pojedinog čovjeka. Tu svjetlost kojom je zračio simbolizira osvijetljena ploha obrubljena tamnim sjenama koje simboliziraju mračno ratno zbivanje. Tu je ispisano 1370 imena i prezimena onih koji su bili u potrebi, a kojima je Stepinac spasio život, zauzimajući se za njih kod javnih službi, pri Svetoj Stolici ili u Kraljevini Italiji.

U drugi dio, križem podijeljenog kruga, posjetitelje uvode Blaženikove riječi iz Druge oporuke: »U našu su se sredinu uvukli bezbožni ljudi koji, iako su bili ništavna manjina, dočepavši se vlasti sve su poduzeli da istrijebe ime Božje iz vaših duša i da vas učine, vele, blaženim bez Boga.« Posebnu pozornost privlače dokumenti na kojima dominira crveno »ne«, a odnosi se na kardinalovo čvrsto pristajanje uz svoj narod u nevolji bez obzira na sve nedaće i

na odgovor monterima političkog sudskog procesa. Crvena tinta i odlučna odbijenica samo su blijedi pokazatelji težine izopačenosti režima u kojem je Stepinac živio i djelovao. U tom dijelu kružne dvorane predstavljen je i montirani proces, točnije, izložen je, između ostalog dokument kojeg je potpisao Jakov Blažević, javni tužitelj Narodne Republike Hrvatske, u kojem nalaže da se slobode liši nadbiskup Alojzije Stepinac, 17. rujna 1946. godine. U vrijeme i ozračje montiranog procesa posjetitelje uvodi i izložena kardinalova odora sa suđenja te bogata fotodokumentacija.

Posljednja postaja njegovog osobnog križnog puta je tamnica u Lepoglavi gdje je sustavno trovan te život u krašićkom zatočeništvu i smrt. U taj treći dio dvorane uvode dijelovi oporuke među kojima se ističe njegov poziv: »Ostanite dakle, dragi moji dijecezani, pod svaku cijenu, pa ako treba i cijenu života, vjerni crkvi Kristovoj, koja ima na čelu Petra, papu za poglavara.« Svoju dosljednost tim riječima kardinal je potvrdio sadržajima u više od 5.000 pisma čiji su primjerci izloženi. Njegova smrt, a umro je 10. veljače 1960., prikazana je kroz nekoliko vrijednih izložaka.

Kao i Kristov križni put, tako i Stepinčev završava proslavom. Jedan od najljepših dijelova Druge oporuke njegova

je skromna zamolba: »Sjetite se katkada u molitvama i mene, svog pastira u teškim vremenima, da mi Gospodin bude milostiv.« U dijelu dvorane u kojoj dominira njegova proslava, posebno mjesto zauzima bula pape Ivana Pavla II. o proglašenju blaženim te dokumentarno filmski prikaz samog svečanog čina beatifikacije.

Uz kružnu dvoranu, Muzej raspolaže multimedijalnom dvoranom u kojoj postoji mogućnost gledanja videozapisa o životu Stepinca kao i prigodnih predavanja i projekcija. Izlaskom iz multimedijalne dvorane ulazi se u prostor gdje je kroz različite predmete i obilježja ocrtano razdoblje Blaženikova djetinjstva i mladenaštva, te razdoblje kada je postao zagrebački nadbiskup koadjutor, a kasnije i zagrebački nadbiskup i metropolit. Muzej kao mjesto duhovnog i kulturnog nadahnuća, kao mjesto svjedočanstva jedne povijesne istine i kao mjesto proslave, nade i molitve stoji ponosno pored Stepinčeve Katedrale i poziva svakog vjernika da se upozna s njegovom pričom.

Muzej bl. Alojzija Stepinca otvoren je radnim danom (osim ponedjeljka) od 8.30 do 17.00, a subotom od 9.00 do 13.00. Ukoliko se radi o skupinama, moguć je posjet i u drugo vrijeme, uz prethodnu najavu djelatnici Muzeja s. Anđeliti Šokić na broj telefona: 098-9774470. ■

INTERVJU Mons. dr. Ivan Šaško, pomoćni biskup zagrebački

»Sinoda će pridonijeti rastu svijesti

Razgovarao: **Mihael Sokol**

Dana 11. veljače ove godine papa Benedikt XVI. imenovao je dr. Ivana Šaška, prezbitera Zagrebačke nadbiskupije, izvanrednog profesora na KBF-u u Zagrebu i predsjednika Povjerenstva Hrvatskog katoličkog sveučilišta, pomoćnim biskupom zagrebačkim. Stoga, biskup Šaško rado za Glasnik Sinode govori o biskupstvu te o tome što on osobno očekuje od same Sinode Crkve Zagrebačke.

■ **Papa Benedikt XVI. imenovao Vas je pomoćnim biskupom zagrebačkim. Kako gledate na tu novu službu u Vašem životu? Što očekujete od nje?**

MONS. ŠAŠKO: Svaki susret s Bogom je iznenađenje, a poziv u neku crkvenu službu gledam kao poziv na suradnju s Bogom po Isusovoj riječi: »Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas.« Cilj toga izabranja je »donošenje roda«. Kao kršćani, počevši od dara života, svaki trenutak u tom životu promatramo u svjetlu pozvanosti radi nečega. Za pojedine službe po Crkvi dobivamo poslanje, a u liturgijskom slavlju Bog daruje Duha, zazivanog imenima i pridjevcima specifičnosti poziva. To ne vrijedi samo za službe svetog reda. Slično možemo govoriti o daru Duha za kršćanski brak. U tom smislu Božjeg dara, očekivanja nisu na tragu mojih osobnih želja, nego su težnja da budu ispunjena Božja očekivanja i očekivanja Crkve. Službe u Crkvi i zvanja nisu pod diktatom 'napredovanja', ambicioznosti, karijerizma, nego unutar govora koji traži od-govor i od-govornost. I baš tu se lako susretne osobna ograničenost ili kako se običava reći – nedostojnost. Dakle, osjećam snažno tu svoju ograničenost, a služba biskupstva je neka vrsta epifanije, očitovanja Božje dobrostivosti, kako na osobnoj razini pojedinca pozvanog u tu službu, tako i na razini Crkve. Kao što sam i do sada prezbitersku službu nastojao promatrati i živjeti u svjetlu Crkve, tako je i s novom biskupskom službom. Crkva je poput dijamanta koji se brusi da bi zasjao snažnije i pod drugim kutom i svaka ploha je izražaj nove ljepote istog svjetlosnog traka. Jedna od izbrušenih ploha je i biskupska služba, uvijek u odnosu prema ljepoti svjetla Božjeg Duha koji je Crkvi darovan na razne načine i živi u svakom kršćaninu.

■ **»In novitate vitae« – »U novosti života« Vaše je biskupsko geslo. To nas doводи u posebnu blizinu sa Sinodom čije je geslo duže za samo jednu riječ: »Hodimo u novosti života«. Je li sličnost slučajna ili namjerna?**

MONS. ŠAŠKO: Sličnost je namjerna, a povezanost je sadržajno veoma logična. Evo nekoliko misli koje crpim iz sjećanja. Sjećam se kako smo u raznim nadbiskupijskim tijelima tražili najprikladniji slogan

o sakramentalnosti Crkve»

za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije. U tom sam zadatku rado sudjelovao. Uvijek me zanimalo kako dati nečemu pravo ime, naznačiti smisao s malo riječi; simbolički zgusnuti zbilju... Po svojoj se definiciji uz Sinodu nametnula paradigma hodanja i puta, te smo kao konstantu postavili antropološku zbilju hodanja koja je metafora življenja. Ona je u množini, te zahtijeva skupinu, zajednicu i zajedništvo. To se pak zajedništvo hoda za kršćane najbolje sažima u sintagmu »novost života«. U središtu kršćanske poruke je Radosna vijest neiscrpane, nedohvatljive i neizrecive novosti Uskrsnuća. Sjećam se nekih

prijedloga koji su bili na sličnom sadržajnom tragu, kao npr. »Da radost vaša bude potpuna«, »Hod u otajstvu zajedništva«, »Vjerni Kristovu poslanju«. Ipak, Sinoda je – i danas mi se to čini – s profilom zahvata koji je pred sebe stavila, najbolje izražena prihvaćenim geslom. Idući tim tragom, želio sam naznačiti kršćansku jezgru, činjenicu da je to novost koja se tiče mene osobno i vremena imenovanja i ređenja u sinodskom hodu. Želio bih radost Crkve, bez obzira na okolnosti u kojima djeluje. Radost koju nitko i ništa ne može oduzeti; jednostavnost kršćanske blizine, međusobnu vjerničku nepatvorenu susretljivost i crkvenost...

Zanimanje vjernika za liturgijska pitanja

I prije svog biskupskog ređenja sudjelovali ste u pripremi Sinode te ste svoj doprinos dali ponajviše na liturgijskom području. Naši su, pak, vjernici u predsinodskim raspravama upravo temama iz liturgije dali veliko značenje (709 od ukupno 2496 zapisnika). Kako komentirate veliko zanimanje naših vjernika upravo za liturgijske teme?

MONS. ŠAŠKO: Sinoda se ne događa često i svatko tko sudjeluje trebao bi u to događanje biti uronjen sa sviješću da je riječ o nadbiskupijskom saboru. Sinoda je

milosni trenutak u kojem je svaki vjernik pozvan pridonijeti ponajprije svojom vjeronom, a zatim i željom da Crkva bude više Crkva. Niti jedan vjernik ne može reći da ga se to ne tiče. Svjestan toga kao voditelj liturgijske radne skupine želio sam podastrijeti što više materijala za raspravu. U radu na radnim listovima neizmerno mi

Drago mi je uočavati da se vjernici lakše poistovjećuju s Crkvom, da ima skupina vjernika laika koji osjećaju svu ljepotu izriječka »naša Crkva«; da ne postoje više zadržke koje bi bile nepremostivost u unutarcrkvenom komuniciranju i da se radosti i tjeskobe Crkve tiču svih vjernika, a ne samo – kako se običava reći – hijerarhije. Sinoda će nedvojbeno pridonijeti rastu svijesti o sakramentalnosti Crkve i očitovanju kršćanske ljepote koja nadilazi ljudske interese i planove. Sinoda i Crkva, kao »ekklesia«, zajednica pozvanih postaju istoznačnice.

je pomogao i kolega, dr. Ante Crnčević s kojim sam pokušao obuhvatiti sve, za Nadbiskupiju važne, liturgijske teme. Čak smo kanili prikupiti materijal za stanoviti 'nadbiskupijski liturgijski udžbenik'. Možda i to, nakon rasprava, postane plodom Sinode. Radostan sam da su vjernici na te teme odgovarali sa zanimanjem i sudjelovanjem koje im nitko nije nametnuo. Sve to pokazuje zanimanje za ono što je u Crkvi najvidljivije očitovanje Crkve u svim njenim vidicima. No, to s druge strane pokazuje i stanovite poteškoće s kojima se vjernici susreću, pa i odstupanja, nepridržavanja odredbi, određeno nezadovoljstvo u pastoralnim pristupima kada je liturgija u pitanju. Nadam se da tako veliko zanimanje jamči dobru sinodsku raspravu i konkretnost zaključaka, temeljenih na promišljanju i nutarnjem usvajanju.

■ Što Vi osobno, sada i kao zagrebački pomoćni biskup, očekujete od Sinode?

MONS. ŠAŠKO: Možda i više od onog što Sinoda stvarno može dati. No, budućići da vjerujem u djelovanje Duha Svetog, znam da će nas On pozitivno iznenaditi, iako možda ne čujemo huk vjetera ili odmah ne primijetimo željene rezultate. Već se i sada događa otajstveno tkanje tkiva Crkve na nov način u njezinu očitovanju. Drago mi je uočavati da se vjernici lakše poistovjećuju s Crkvom, da ima skupi-

na vjernika laika koji osjećaju svu ljepotu izriječka »naša Crkva«; da ne postoje više zadržke koje bi bile nepremostivost u unutarcrkvenom komuniciranju i da se radosti i tjeskobe Crkve tiču svih vjernika, a ne samo – kako se običava reći – hijerarhije. Sinoda će nedvojbeno pridonijeti rastu svijesti o sakramentalnosti Crkve i očitovanju

kršćanske ljepote koja nadilazi ljudske interese i planove. Sinoda i Crkva, kao »ekklesia«, zajednica pozvanih postaju istoznačnice. Crkva ne dopušta prevlast pojedinačnog nad zajedničkim, pri čemu može poslužiti i liturgijska paradigma. Naime, kad mi

kažu da pokažem kako treba slaviti liturgiju, jasno dajem do znanja da to ne može nikakav 'liturgijski genijalac', jer je liturgija djelo Crkve, njezinih službi, njezina sklada i življenja osjetljivosti ljubavi za sve ljude. Liturgija nije djelo pojedinca, nego Kristovim Duhom oživljene i pozvane zajednice. Ukratko, očekujem očitovanje ljepote Crkve koja će zahtijevati i kritičnost i raspravu te puno truda glede provedbe.

Pomoć pri kvalitetnijem obrazovanju

■ Pred nama je početak rada Hrvatskog katoličkog sveučilišta. U čemu vidite zadaću i ulogu HKS-a u hrvatskom društvu i našoj Crkvi?

MONS. ŠAŠKO: Zadaća Hrvatskog katoličkog sveučilišta je trajna zadaća svih katoličkih institucija. Ovdje treba reći da pridjev 'katolički' nije ideološki suprotstavljen akademskoj slobodi, znanstvenosti, istraživanju, nego je označnica osnivača te time i duha kojim se pristupa znanstvenosti koja je lako provjerljiva i gdje ne postoje kriteriji koji bi izbjegavali kakvoću. Čast je i odgovornost katoličkog sveučilišta bez pridržaja se posvetiti *istini*. To je njegov način istodobnog služenja dostojanstvu čovjeka i Crkvi. Crkva je – kako je rekao kardinal Newman – »duboko uvjeren da je istina njezina zbiljska →

saveznica... i da su spoznaja i razum vjerni službenici vjere«. To Sveučilište želi pomoći hrvatskom društvu na isti način na koji su to činile i čine obrazovne i odgojne institucije koje je na noge podizala Crkva, ne zaboravljajući da je i samo sveučilište kao institucija dijete Crkve. Čini se opravdanim tvrditi da naše vrijeme hitno treba i takav oblik nesebičnog služenja, oblik naviještanja smisla i osjećaja za istinu, za temeljnu vrijednosti bez koje se gubi sloboda, pravednost i ljudsko dostojanstvo. U igri je smisao znanstvenog i tehnološkog istraživanja društvenog suživota, kulture; no, još dublje, u igri je značenje i smisao samog čovjeka. Crkva će tim Sveučilištem pridonijeti da Crkva u hrvatskom narodu bude još više očitovanje Krista koji želi biti bliz u svim porama ljudskosti. Vjerujem da će i razvoj te institucije pomoći duhovskom razvoju s mnoštvom drugih poveznica koje nisu samo sveučilišne naravi. Prvotna je nakana Crkve pomoći i ponuditi okvir za kvalitetnije obrazovanje. Nama je Bog ponudio tu priliku, a mi ju molitvom i radom pokušavamo pravilno iščitavati i ostvarivati, bez obzira na protivštine i kušnje na koje nailazimo. Mogu reći da su hrvatski ljudi prepoznali vrijednost tog projekta i on je jednake sinodske naravi kao i sve drugo što Crkva ostvaruje.

■ **Kao biskup poslani ste svim ljudima u našoj mjesnoj Crkvi. Koje naglaske u Vašoj službi kanite staviti u odnosu prema svećenicima, a koje u odnosu prema Kristovim vjernicima laicima?**

MONS. ŠAŠKO: I jedan i drugi odnos nije uvjetovan mojim htijenjima, nego je plod međusobne suradnje; što se mene tiče, osobito s našim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem. Na samom početku svoje službe tiho i glasno priželjkujem da ti odnosi budu kršćanski otvoreni, srdačni, neposredni i bliski u skrbi i ljubavi prema Crkvi. Priželjkujem da i prezbiteri, đakoni, ali i vjernici laici znaju da se mogu obratiti neopterećeno i da će ih se saslušati, da će ih se čuti i približiti im se mogućnosti iz naše, biskupske perspektive. No, bilo bi mi još draže da se svi mi odvažimo preuzimati inicijative na mjestima koje nam je Bog povjerio i gdje nas nitko ne može zamijeniti, jer je u nas previše ljudi koji imaju ideje za druge i poslove koje bi – kako oni misle – netko drugi trebao napraviti, umjesto njih koji ih predlažu. Imam velika očekivanja od vjernika laika, osobito

onih koji su na mjestima gdje se traži mjerodavnost; imam i veliko povjerenje u njih, a kriterij ostaje ucijepljenost u crkvenost, u svoje župne zajednice, dinamično uključivanje u nastojanja Crkve sa svojim sposobnostima. Sve to traži životno pristajanje. Neki će govoriti o zahtjevnosti ili prezahtjevnosti, ali to su kategorije koje imaju svoju protutežu, a to su: radost, oduševljenost, pozvanost, ispunjenost... Evanđelje ne tuguje zbog nekog odricanja, nego se raduje darovanosti. Tu ne treba dijeliti svećenike od laika. Kod nas se često i najčešće u izvanckvenom kontekstu o Crkvi govori u kategorijama političke veličine, društvenih utjecaja, s usporedbama koje su nalik necrkvenim organizacijama i

silnicama, ali Crkva nije poglavito u toj kategoriji i zbog toga ju se često ne razumije ili ju se ne želi razumjeti. Ona je ponajprije zajednica ljudi koji su oduševljeni Evanđeljem. Ona nije poluga moći koja bi ideologijom religijskog naboja željela postići zemaljske probitke, nego biti su-dionicom božanskog djelovanja u svijetu. Vjerujem da će mi sada biti lakše surađivati s pastoralnim djelatnicima, jer se ponekad stvara neprimjeren jaz između akademskog i pastoralnog rada i jer će me imati priliku upoznati izravno, a ne preko nekih 'posredništava' koja su često daleko od istine. Rad na akademskoj razini osobno smatram eminentno pastoralnim. Sam se kao profesor nikada nisam osjetio odijeljenim od pastora, tim više što sam u Nadbiskupiji i do sada bio uključen u pastoralni rad na razne načine. Nadam se da će sadašnja služba olakšati komunikaciju i pridonijeti iskrenoj izravnosti u pitanjima unutar zajedničkog poziva na radost Crkve. Svećenici pak znaju da ih razumijem u njihovim opterećenostima, a ja ću nastojati još snažnije graditi povjerenje u tom razumijevanju.

Evandeoski, a ne politički put

■ **Ove godine slavimo desetu obljetnicu proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca. Vi ste na čelu Odbora koji organizira tu proslavu. Što smatrate važnim za tu proslavu?**

MONS. ŠAŠKO: Svaka je proslava ponovno vraćanje na izvore, rekapitulacija, 'ponovno uglavljanje'. Ovo je prigodni oblik slavlja koji u sebi zbija jedan spomen, memoriju, ali i našu Crkvu drži u crkvenoj napetosti svetačkog uzora kakav je bl. Alojzije. Osjećamo da Crkva u hrvatskom narodu živo osjeća sraštenost s tim svetačkim likom, a glas svetosti (*fama sanctitatis*) je veoma opipljiv u svakom dodiru, bilo sa slavljem njegova blagdana u našoj Prvostolnici, bilo u osobnoj pobožnosti vjernika. Naša Crkva osjeća da je njegovo očitovanje Krista još uvijek svjež govor u konkretnosti naših okolnosti življenja Evanđelja. Sveći nam pomažu da budemo kritični prema svojem poslanju u vremenu; da iznova osjetimo poticaj svjedočenja u okolnostima koje su naše i bliske, koje su nam poznatije, a opet nadpovijesne. To je ujedno prigoda da otkrivamo i nove vidike njegova značenja za Crkvu i izvan hrvatskog konteksta.

Osobno smatram da je blaženi Alojzije premalo istaknut na razini europske crkvene i društvene zbilje i da je nužno i dalje lomit i ideološke zapreke koje pod svaku cijenu žele onemogućiti da taj lik zasja europskim sjajem. No, taj put mora biti evandeoski, a ne politički. Upravo je izmiješanost – najčešće namjerna – različitih motiva dovela do sukobljavanja i štetnih interpretacija. Tako proslava postaje iznova prostor duhovnosti u župnim zajednicama, prostor nadahnuća i ohrabririvanja s pomoću blizine očitovanja Božje ljubavi u patnji pojedinca i naroda. Još se sjećamo kako se dojmljivo nad bistričkim svetištem kroz oblake probijalo sunce u slavlju beatifikacije, a mnogi se sjećaju kako se istina o Blaženiku htjela zastrti maglom zločina i laži. To nije uspjelo niti će uspjeti. No, i za nas vrijedi: »Blago vama kad vas prognaju«... Želio bih da proslava te obljetnice bude proslava evandeoskog blaženstva. Hebrejska riječ »blažen« znači i: »biti na pravom mjestu«. Blaženi Alojzije je bio na pravom mjestu, a to je govor Crkve koja je sveta. Ta sigurnost radosti svetosti daje nam da, kao grješnici, oslušujemo koje je 'pravo mjesto' Bog namijenio na kojem ne smijemo izostati, da oni koji nas trebaju ne budu tužni. ■

ODRŽAN FORUM VJERNIKA AKTIVNIH U POLITICI

Crkva je »moralna vertikala u društvu i državi«

Irena Popovački

Forum ili susret vjernika aktivnih u politici pod nazivom »Vjernik u politici« održan je 18. lipnja 2007. godine u Duhovnom centru sestara Kćeri Božje Ljubavi u zagrebačkoj Granešini u okviru priprema za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije. Na susretu se okupilo dvadesetak političara različitih političkih stranka aktivnih na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Susret je započeo pozdravom i kratkim uvodom zagrebačkog pomoćnog biskupa Vlade Košića, nakon čega su održana uvodna izlaganja. O sinodi kao sredstvu promicanja dijaloga govorio je generalni tajnik Sinode dr. Tomislav Markić, a o politici u perspektivi socijalnog nauka Crkve mr. Gordan Črpić, pročelnik Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK. Susret je zatim nastavljen raspravama po pojedinim radnim skupinama o temama »Crkva, država, društvo«, »Etika u politici« i »Duhovnost političara«.

Crkva, država, društvo...

Radnu skupinu »Crkva, država, društvo« vodio je dr. Željko Tanjić, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Iznoseći svoja razmišljanja o toj temi, sudionici su zaključili kako Crkva mora biti »moralna vertikala u društvu i državi«, uzor koji će vjernicima svjedočiti da živi prema Kristovu nauku, »savjest, koja će ukazivati na probleme na socijalnoj razini te na devijacije u društvu« i aktivna promicateljica socijalnog nauka Crkve, osobito kroz brigu za siromašne.

Svoju pozornost treba usmjeriti i na obitelj, koja je temeljna stanica Crkve i društva. No, da bi to mogla ostvariti, nije dovoljno zalaganje samo jedne strane, nego je potrebno aktivno uključivanje države, istaknuli su političari. S tim je povezano i pitanje mladih, koje treba privući u Crkvu te ulagati u njihovo obrazovanje, kako bi, kao odrasli i zreli vjernici, postali odlučujući čimbenici društvenog života. Navedeni su i konkretni prijedlozi o načinu na koji bi župa mogla pomoći mladima.

Upozoravajući na problem centralizacije i globalizacije, u raspravi je nagla-

sak stavljen na lokalne zajednice: općinu i župu. Ponovno uočavajući važnu ulogu mladih naraštaja, političari su upozorili na sve izraženiji odlazak mladih iz malih sredina u gradove. »Mladi trebaju osjetiti da u njihovoj sredini ima nešto više od samog posla i da zato vrijedi ostati«, kazali su sudionici dodajući da to treba biti zajednička briga i župe i općine.

Političari su se osvrnuli i na vlastitu vjersku izgradnju zalažući se za »politiku malih koraka«, koja bi trebala početi susretima na razini župe, da bi se usvojili moralni i etički temelji te na taj način uspješnije zastupali interesi vjernika u državi.

Moguće je biti etičan u politici

O etici u politici raspravljala je skupina koju je vodio mr. Črpić. Sudionici te rasprave zaključili su kako je danas, usprkos vladajućoj društvenoj klimi, u Hrvatskoj moguće biti etičan u politici. No, kao poteškoću u ostvarivanju i promicanju etike spomenuli su senzacionalizam medija, koji ne ide na ruku pozitivnim prijedlozima i projektima te selektivan pristup događajima, strankama i osobama što vodi jednostranom prikazu stvarnosti, koji, zatim, uzrokuje stvaranje nekritične mase ljudi. Nije se zaobišao ni problem mita i korupcije, kojeg se ne uspijeva riješiti zbog centralizacije koja uzrokuje preveliku administraciju, zbog niskih plaća te zbog straha od posljedica prijavljivanja slučajeva mita.

Ističući važnost okupljanja, učenja komunikacije i suradnje s drugima i ta je skupina političara naglasila važnost vjerske, ali i profesionalne izgradnje i to putem seminara, susreta na nadbiskupijskoj i državnoj razini, edukativnih vježbi, programa profesionalnog usavršavanja i mjesnih kružoka.

Očekivanje aktivnije pomoći Crkve

Skupinu koja je raspravljala o temi »Duhovnost političara« vodio je dr. Markić. Uočen je sve snažniji utjecaj materijalnog u odnosu na duhovno. Istaknuta je i potreba sustavne brige Crkve za političare vjernike, pri čemu se značajna pomoć očekuje od Nadbiskupijskog pastoralnog

Svoju pozornost treba usmjeriti i na obitelj koja je temeljna stanica Crkve i društva. No, da bi to mogla ostvariti, nije dovoljno zalaganje samo jedne strane, nego je potrebno aktivno uključivanje države, istaknuli su političari.

instituta (čije je otvaranje tada još bilo u planu). Kao najveći problem navedena je »stranačka stega«, koja političare vjernike, u odnosu na mnoga duhovna pitanja, dovodi u kušnju. U toj problematici, također, očekuju snažniju potporu Crkve, a osobito kod priprema za javne nastupe.

Govoreći o socijalnom nauku Crkve, sudionici rasprave zaključili su da o njemu gotovo ništa ne znaju, ali i da je njegova primjena nedostatna. U tom bi smislu Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK trebao više učiniti na praktičnom području. Svjesni da nose veliku odgovornost i kao vjernici i kao političari zaključili su da »ako je netko čovjek 24 sata, onda mu nije problem biti vjernik 24 sata i u politici«.

Susret je završen iznošenjem zaključaka. Izražena je želja da se nastavi sa sličnim projektima kako bi političari mogli bolje vršiti svoju zadaću u svjetlu vjere. ■

IZ NADBISKUPIJSKIH PASTORALNIH UREDA

Duhovna formacija mladih kroz razne susrete

Domagoj Matošević, povjerenik za pastoral mladih

Ove je pastoralne godine Povjerenstvo za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije sudjelovalo u pripremanju brojnih susreta mladih, kao što su pobožnosti križnih putova, duhovne obnove, molitvena bdjenja, sportska druženja i sl. Sredinom mjeseca rujna u Uredu Povjerenstva za pastoral mladih došlo je do personalnih promjena: bivšeg povjerenika Antuna Sentea, ml. zamijenio je Domagoj Matošević, nastavivši s radom kojeg su prijašnji povjerenici započeli u bliskoj suradnji s mladima, vjeroučiteljima i animatorima. Među najznačajnije susrete mladih u ovoj aktualnoj pastoralnoj godini svakako treba istaknuti:

- U listopadu prošle godine započeo je niz susreta **duhovne formacije animatora mladih** na kojima se svakog mjeseca okupljaju mladi iz župa grada Zagreba i okolice. Na tim se susretima razmišlja o ulozi i službi animatora, zajednički se osmišljavaju budući projekti, a animatorima se želi pružiti i sadržaj za njihov osobni duhovni rast. Kroz susrete se mladi iz različitih župa međusobno upoznaju i prenose iskustva. Također, kroz susrete se ostvaruje želja Povjerenstva da program djelovanja bude plod zajedničkog nastojanja svih mladih u Nadbiskupiji, a ne samo Ureda Povjerenstva.

- Jubilarni **40. planinarski križni put** održan je 20. i 21. listopada 2007. po Samoborskom gorju u organizaciji Planinarske bratovštine sv. Bernarda i udruge Ekospiritus. Svaka od ove dvije udruge imala je svoju trasu puta, a susrele su se na četrnaestoj postaji u Samoboru, gdje su u nedjelju, 21. listopada u Crkvi sv. Anastazije u Samoboru u zajedništvu s nadbiskupom zagrebačkim, kardinalom Josipom Bozanićem slavili euharistiju. Na ovom jubilarnom križnom putu sudjelovalo je preko tisuću mladih, koji su se prisjetili samih početaka ove pobožnosti, a koja se tako čudesno proširila među mladim vjernicima u svim (nad)biskupijama naše domovine.

- Uspješna akcija održana je tijekom došašća pod nazivom **Adventski vijenac**. Ova je akcija poslužila kao svojevrsna priprema mladih za svetkovinu Kristova rođe-

nja - Božića. Mladi su u svojim župama na kreativnim radionicama izrađivali adventske vijence i božićne ukrase, koje su zatim prodavali subotom na sajmu ispred Katedrale. Sav je prikupljeni novac podijeljen najpotrebnijima po župama Nadbiskupije.

- Nakon priprema po župama, iz Nadbiskupije je krajem prošle godine krenulo 29 autobusa s oko 1500 mladih hodočasnika na tradicionalni novogodišnji **Taizé – europski susret mladih** u Ženevu. Susret koji su braća pripremili u Zagrebu pomogao je mladima kako bi ovo putovanje doživjeli kao istinsku duhovnu obnovu, a o tome svjedoči i aktivno sudjelovanje mladih u radionicama, molitvama i ostalim programima.

- Na **Susretu hrvatske katoličke mladeži** održanom krajem travnja u Varaždinu iz Zagrebačke nadbiskupije sudjelovalo je oko pet tisuća mladih.

- I ove će se godine po peti put održati formativno-duhovni **ljetni susreti mladih** u Domu sv. Martina na Malom Lošinj.

Ovim se susretima želi poboljšati i unaprijediti rad s mladima Nadbiskupije. Svaki župnik izabire mlade koji su već aktivni u župi ili, pak, one za koje drži da imaju sposobnosti za rad s mladima. Cilj ljetnih susreta je pomoći u formaciji mladih ljudi, kako bi njihova pastoralna zauzetost na župi bila što plodonosnija. Tri su temeljna područja na koja se stavlja naglasak: identitet animatora (tko je animator, ljudska zrelost i sposobnosti, tehnike animacije), duhovni život (molitva, svjedočenje osobnog iskustva vjere, sakramentalni život) i rast u crkvenom zajedništvu. Geslo ovogodišnjeg susreta bit će: *Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio* (Iv 13, 34); njime se želi promatrati Isusa u Njegovoj službi za druge te učiti kako bi i mladi u svojim obiteljima, župama, školi, fakultetu i zajednicama u kojima djeluju bili u službi čovjeku i Bogu. Susreti će se održati u sedam termina: 7. - 14. srpnja, 14. - 21. srpnja, 21. - 28. srpnja, 28. srpnja - 4. kolovoza, 4. - 11. kolovoza, 11. - 18. kolovoza te 18. - 25. kolovoza. ■

Krizmanici i maturanti s kardinalom

— Povjerenstvo za pastoral mladih zajedno s Uredom za župnu katehezu okupilo je 8. ožujka pet tisuća krizmanika u dvorani Košarkaškog centra »Dražen Petrović« u Zagrebu na susretu s kardinalom Josipom Bozanićem. Ovgodišnji je susret održan pod geslom »Upoznaj blago Crkve«, a središnji dio programa bilo je obraćanje kardinala Bozanića. Okupljene krizmanike kardinal je pozvao da se u odrastanju ugledaju na primjer Isusa Krista, koji je, kako svjedoči Evanđelje, rastao u mudrosti, dobi i milosti pred Bogom i ljudima.

Pjesma i ples, film u kojem su poznati govorili o svom doživljaju Crkve i sakramenta krizme, scenski prikaz borbe između dobra i zla – učinili su susret dinamičnim i zanimljivim. O tome svjedoči i stotinjak pisama koje su u Povjerenstvo za mlade poslali krizmanici iz Župe sv. Pavla u zagrebačkom naselju Retkovec. U svojim pismima pišu kako će zajedništvo, radost i vedrinu koju su doživjeli na susretu nositi i dalje u svoju župnu zajednicu i susrete s prijateljima. »Kada sam došla, mislila sam da će biti dosadno, no, zaista sam se zabunila. Susret krizmanika bila mi je najzabavnija i najbolja priprema za krizmu. Taj je susret u meni potaknuo veselje, ali i želju da postanem bolja krizmanica«, stoji u jednom od nekoliko desetaka pristiglih pisama.

Također u organizaciji Povjerenstva 10. travnja u svetištu Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu održan je susret maturanata grada Zagreba s kardinalom Bozanićem, a tema susreta bila je »Životni poziv«. Na susretu se okupilo petstotinjak maturanata. ■

UZ SVJETSKI DAN MLADIH U SYDNEYU 2008.

Poziv na svjedočenje za Krista

Anita Ivanović

Primite ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci«, geslo je XXIII. svjetskog dana mladih (SDM08), susreta mladih sa Svetim Ocem, koji će se kao novo bogatstvo Crkve održati u Sydneyu od 15. do 20. srpnja ove godine. Susret je podijeljen na dva dijela. U prvom dijelu susreta, od 10. do 14. srpnja, Australija dočekuje mlade iz svih krajeva svijeta i upoznaje ih sa svojim blagodatima. Taj prvi dio susreta nazvan »Dani u biskupijama« može se opisati kao kulturna razmjena u kontekstu vjere. Program »Dana u biskupijama« uključuje susrete s mjesnim crkvenim zajednicama, kulturne zanimljivosti i posjete značajnijim lokalitetima, molitvu i posjete svetištima te projekte društvene pomoći. Mladi iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine za vrijeme prvog dijela susreta bit će smješteni u biskupiji Broken Bay koja je od Sydneya udaljena 60-ak ki-

lometara. Ondje će imati prigodu susresti se sa skupinama mladih iz Njemačke, Koreje i Salvadora.

Hrvati domaćini mladim Hrvatima

Drugi i središnji dio proslave Svjetskog dana mladih započinje misnim slavljem u utorak, 15. srpnja. Ostatak tjedna odvijat će se niz kateheza, koncerata, misnih slavlja i molitava. Vrhunac su cjelonoćno bdjenje sa subote na nedjelju i završno misno slavlje koje će predslaviti papa Benedikt XVI. Za vrijeme tog središnjeg događanja mlade iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine ugostit će hrvatske obitelji s područja Hrvatske katoličke misije Blacktown.

Iz Hrvatske u daleku Australiju uputit će se skupina od 650 mladih ljudi pod vodstvom više svećenika, a sve njih predvodit će pomoćni đakovački i srijemski biskup mons. Đuro Hranić, koji će za mlade Hrvate održati i prigodne kateheze. Prijave za susret Uredu HBK za mlade, koji vodi i

Središnji dio proslave Svjetskog dana mladih započinje misnim slavljem u utorak, 15. srpnja. Ostatak tjedna odvijat će se niz kateheza, koncerata, misnih slavlja i molitava. Vrhunac su cjelonoćno bdjenje sa subote na nedjelju i završno misno slavlje koje će predslaviti papa Benedikt XVI.

cjelokupnu organizaciju hodočašća, završile su 29. veljače ove godine. Slijede završne tehničke te duhovne pripreme za sam susret: u obliku zajedničkih molitava na (nad)biskupijskim razinama. ■

IZ NADBISKUPIJSKIH PASTORALNIH UREDA

Pokrenuta tribina »Zajednički vidici«

— U okviru trajne formacije vjeroučitelja, Ured Zagrebačke nadbiskupije za vjeronauk u školi pokrenuo je tribinu pod nazivom »Zajednički vidici«, na koju su prvenstveno pozvani vjeroučitelji i odgojitelji u vjeri, ali i svi zainteresirani prosvjetni djelatnici. Cilj tribine je promicanje dijaloga vjere i kulture na području religioznog odgoja, senzibiliziranje šire javnosti za odgojna pitanja, osobito pitanja religioznog odgoja, poticanje konstruktivne rasprave s ciljem traženja kvalitetnijih odgovora na probleme suvremenog odgoja i aktualnih odgojnih perspektiva, promicanje unutarcrkvenog dijaloga, osobito u religijsko-pedagoškim i katehetskim pitanjima.

Do kraja školske godine 2007./08., od travnja do lipnja, predviđeno je pet tribina s početkom u 19.30 sati u prostorijama Nadbiskupskog pastoralnog instituta, Kaptol 29. Dr. Tonči Matulić i mr. Vini Rakić bili su 22. travnja gosti tribine »Vrednote u odgojno-obrazovnom sustavu«. »Reforma školstva u Hrvatskoj« naslov je tribine na kojoj će 6. svibnja gosti biti dr. Diana Vican i prof. Goran Sirovatka, a 20. svibnja na tribini »Suvremeni izazovi za religijsku nastavu« gostovat će dr. Ružica Razum i dr. Ankica Bobinac-Marinović. Dr. Tomislav Ivančić i prof. Martin Oršolić na tribini 17. lipnja govorit će o nasilju u školama.

Cilj tribine je promicanje dijaloga vjere i kulture na području religioznog odgoja, senzibiliziranje šire javnosti za odgojna pitanja i promicanje unutarcrkvenog dijaloga, osobito u religijsko-pedagoškim i katehetskim pitanjima.

Vjeronauk u školi u europskom kontekstu

Sanja Plevko

Na prvoj u nizu tribina »Zajednički vidici«, koja je održana 8. travnja u dvorani »Vijenac« Nadbiskupskog pastoralnog instituta, predavač je bio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić koji je govorio na temu »Vjeronauk u školi u europskom kontekstu«. Kardinal je stajnu vjeronauka u školi u europskom kontekstu predstavio kroz sedam teza, počevši od konstatacije da se vjeronauk u školi u nekom obliku provodi u većini europskih zemalja, izuzevši Albaniju, Bjelorusiju, Bugarsku i Sloveniju. Iz toga proizlazi, kako je istaknuo kardinal Bozanić, da osporavanje vjeronauka u hrvatskim školama nema uporište u širem europskom kontekstu.

Ravnopravnost vjeronauka s ostalim predmetima

U svom izlaganju prikazao je različite modele vjeronauka u Europi koji ovise o društvenim, kulturnim, povijesnim i drugim prilikama tih zemalja. Europske se zemlje mogu podijeliti na one s konfesionalnom vjerskom nastavom, među kojima se nalazi i Hrvatska, zemlje s opće kršćanskom vjerskom nastavom, tzv. vjerska na-

stava »za sve« u zemljama s protestantskom većinom, zemlje s obveznom religijskom kulturom i zemlje bez religijske nastave. Kardinal se osvrnuo i na pravno utemeljenje uvođenja vjeronauka u škole koje je u svakoj pojedinoj državi regulirano konkordatom ili ugovorom između pojedine države i Svete Stolice. Vjeronauk u školi je u Hrvatskoj zakonsko utemeljenje i pravni okvir dobio međunarodnim Ugovorom između Republike Hrvatske i Svete Stolice o suradnji na području odgoja i kulture te provedbenim Ugovorom sklopljenim između Hrvatske biskupske konferencije i Vlade Republike Hrvatske 1999. godine. Nakon toga su i druge vjerske zajednice na sličan način regulirale odvijanje svog konfesionalnog vjeronauka u javnim školama. Vjeronauk kao izborni predmet u osnovnim i srednjim školama ima jednaka prava i uvjete kao i nastava ostalih obveznih predmeta.

Vjeronauk i kateheza se nadopunjuju

Svoje utemeljenje vjeronauk u školi dobiva iz neotuđivog prava roditelja na izbor odgoja i obrazovanja svoje djece, naglasio je kardinal Bozanić, rekavši kako »konfesionalni vjeronauk u školi nije odgoj za tako-

zvanu »civilnu religiju«.

Kardinal je istaknuo i nerazrješivu vezu, kao i jasnu razliku između vjeronauka u školi i kateheze, pri čemu je temeljni kriterij njihova razlikovanja mjesto održavanja vjeronauka: kateheza se odvija u crkvenim prostorima, dok se nastava vjeronauka izvodi u instituciji škole. Kateheza uvodi vjernika u zajedništvo s Crkvom i Kristom, a vjeronauk u školi potiče na razvoj kritične inicijative u društvu i susret s kulturnom baštinom koju promiče škola. »Vjeronauk u školi daje dragocjen doprinos ljudskom i kulturnom odgoju građana u okviru ciljeva školskog sustava«, rekao je kardinal, dodavši kako kateheza ima širi djelokrug u smislu odgoja i obrazovanja vjernika u vjeri. »Školski vjeronauk treba biti kao i ostali školski predmeti jednako zahtjevan u sustavnosti i strogosti«, rekao je kardinal Bozanić. U zaključnom promišljanju Kardinal je ustvrdio kako je javna škola pozvana na suradnju sa svim čimbenicima odgoja i obrazovanja, osobito kroz brigu za cjelovit odgoj djece i mladih u suradnji s roditeljima, ali i Crkvom. Za promicanje i odgoj vrednota, pa tako i kršćanskih, trebale bi se zalagati i država i Crkva upravo pod vidom institucije škole. ■

Najzastupljenije teme predsinodskih rasprava

Tematsko područje	Broj zapisnika
Župa (radni listovi 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59)	365
Pastoral braka i obitelji (radni listovi 60, 61, 62, 63, 64, 65)	265
Pastoral mladih (radni listovi 88, 89, 90, 91)	145
Pastoral odraslih (radni listovi 5, 8, 54, 75)	143
Mediji i crkveno izdavaštvo (radni listovi 9, 104, 105, 106, 107)	125
Sakrament potvrde (radni listovi 20 i 21)	119
Nedjelja – Dan Gospodnji (radni listovi 35 i 58)	116
Pučka pobožnost (radni listovi 31, 32, 33, 59)	108
Liturgijska glazba (radni listovi 39, 40)	91
Propovijed (radni listovi 1, 38)	89
Crkveni pokreti i vjerske udruge (radni listovi 7, 52, 86)	87
Vjernici laici u Crkvi i svijetu (radni list 85)	83

— Za predsinodske rasprave vjernicima su u Nadbiskupiji bile ponuđena 123 teme iz 17 studijskih područja. U Tajništvo Sinode pristigli su zapisnici o gotovo svim radnim listovima, odnosno o njih 120. Obrađujući zapisnike i povezujući pojedine teme u određena tematska područja (njih 70-ak), dobivena je slika pitanja i tema o kojima se u našim vjerskim zajednicama najčešće raspravljalo.

— U nastavku donosimo skraćeni prikaz glavnih naglasaka, razmišljanja i zaključaka iz 12 tematskih područja najzastupljenijih u predsinodskim raspravama.

NAJZASTUPLJENIJE TEME PREDSINODSKIH RASPRAVA: PASTORAL BRAKA I OBITELJI

»Naučiti plivati protiv struje«

Mirjana Anđić

Kada bi u nekoliko riječi trebalo sažeti opću potrebu naših bračnih parova i obitelji, koja je, iako ne potpuno jasno i svjesno izrečena u brojnim prijedlozima, onda bi to bile riječi: »naučiti plivati protiv struje«. No, dobro je što se ovdje traži više od nekoliko riječi, jer se može protumačiti istinski smisao pojma »plivati« i objasniti koje su to »struje« u pitanju.

Obitelj u odgoju djece

U većini slučajeva kad je u pitanju odgoj djece u vjeri, spoznanju, ljudskim vrijednostima, u molitvi, za brak, za dostojanstvo tijela, za ljubav, vidljiva je nemoć roditelja u prepoznavanju, u hrabrom preuzimanju i vraćanju svoje prvotne i nezamjenjive uloge u odgoju djece. Stoga je kod nemalog broja vjernika izražen jasan stav kako bi Crkva i škola trebali biti najbliži suradnici roditeljima u odgoju njihove djece, a ne glavni nositelji vjerskog i općeljudskog odgoja. Neki su tu promjenu uloga jasno prepoznali pa tvrde da »sve počinje od obitelji« ili pak »duhovna obnova obitelji jedina je nada da stvari budu bolje«. Tu su i brojni drugi izrazi osviještenosti vjernika da sav odgoj polazi od obitelji te da niti jedna druga instanca ne može zamijeniti ulogu roditelja. Čini se pogodnim ovdje izdvojiti sljedeće mišljenje s jedne od rasprava: »Obitelj odgaja primjerom, mo-

litvom, zajedničkim liturgijskim slavljenjima koja nisu prisila, u kojima se sudjeluje s radošću, gdje se naglašava izvor snage za kršćanski život. Samo življeno kršćanstvo može se suprotstaviti modelu poganskog života promoviranog na sve moguće načine.« Nemoguće je iznijeti sve bogatstvo mišljenja, prijedloga pa i kritika po kojima se prepoznaje ozbiljnost i zainteresiranost kojom su vjernici pristupali ovoj temi.

Župa i Nadbiskupija za obitelj

Sami su vjernici pokušali pronaći odgovore. Najviše očiju uprto je u Crkvu koja bi mogla oživjeti, obnoviti, ojačati brakove i obitelji. Odgovori na pitanje »na koji

način?«, raznovrsni su. Jedan općeniti odgovor bio bi: svatko na svojem području i prema svojim mogućnostima, tj. darovima i po poslanju koje mu je udijeljeno. Po pitanju župnika i župne zajednice, koji su u raspravama uočeni kao najbliži bračnim parovima i obiteljima, očekivanja vjernika su sljedeća: osnivanje župnih obiteljskih zajednica, uvođenje kateheza za odrasle (obitelji), sustavna i dugotrajna priprema mladih za brak, jasno iznošenje nauka Crkve u homilijama i katehezama. Od Nadbiskupije se, pak, očekuje poticaj i pomoć oko udruživanja i povezivanja obitelji na izvanžupnoj, nadbiskupijskoj razini, obrana dostojanstva braka i obitelji u društvu i dr. Vjernici su u raspravama često izražavali posebnu potrebu za obiteljskim zajednicama, katehezama i drugim načinima formiranja i odgoja kršćanskih brakova i obitelji. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: ŽUPA

Župna zajednica kao velika obitelj

Verica Kraš Villa

U središtu svih predsinsodskih rasprava, bez obzira na teme i područja rasprave, bila je župa kao bazična zajednica u kojoj se ostvaruje glavno poslanje Crkve naviještanja i prenošenja vjere, izgradnje zajedništva, odgoja i poticanja za življenje kršćanskih vrijednosti, animiranja vjernika za aktivnije i svjedočko zauzimanje u društvu.

Poslanje i identitet župne zajednice

U pristiglim prijedlozima nalaze se i kritike i prijedlozi i pohvale o župi kao temeljnoj vjerničkoj zajednici, kako ju vjernici doživljavaju. Neki u župi vide »zastarjele crkvene strukture« sa, za današnje prilike, zastarjelim načinom funkcioniranja, pri čemu se stječe dojam gubljenja autentičnosti i neispunjavanja u cijelosti svoje prvotne zadaće. U tom smislu pojedini prijedlozi spominju i nezainteresiranost svećenika za aktivniji angažman u župi, nedovoljno kvalitetan odnos crkvenih službenika i vjernika laika, neaktivnost župnih vijeća i ostalih vjernika u pomoći svećenicima te nedovoljnu ponudu duhovnih i drugih sadržaja.

S druge strane, mnogo je prijedloga o tome kako to promijeniti. Osim nedjeljne euharistije, kao središta života župne zajednice, ne smiju se zanemariti molitva i drugi oblici duhovne izgradnje kao ni djelovanje raznih župnih skupina i zajednica. Osim toga, vjernici osjećaju veliku potre-

bu za duhovnom obnovom i duhovnom izgradnjom svojih župa, posebno u smislu sustavne pouke vjernika svih životnih dobi. Vjernici svoje župne zajednice doživljavaju kao veliku obitelj. U nekim se župama, posebno manjima, zajedništvo očituje u većoj mjeri, dok je u velikim gradskih sredinama to teže. Potrebno je u župama graditi osjećaj suodgovornosti za sve što se u župi događa i ostvaruje, a kao dobar način koji bi tome pridonio, spomenuti su susreti poput predsinsodskih rasprava.

Društveno poslanje vjernika, pa i župnih zajednica, ocijenjeno je previše samozatajnim. Danas župa mora biti u stanju odgovoriti novim pastoralnim izazovima te je u tom smislu potrebno osmisliti nove sadržaje. Stoga naši vjernici žele župe organizirane kao »prave centre duhovnosti, kao dom i školu zajedništva među ljudima«, da budu otvorene za duhovne i sve druge potrebe čovjeka.

Župnik kao voditelj župne zajednice

U župniku vjernici gledaju vođu i pastira, primjer i svjedoka Isusa Krista, o čijem zalaganju i svjedočenju ovisi cjelokupni napredak i rast u vjeri župne zajednice. Vjernici u prvome redu žele svećenika-duhovnika, a ne svećenika-graditelja, svećenika-umjetnika, svećenika-sociologa itd.

Vjernici primjećuju opterećenost svećenika i razumiju da sve ne mogu napraviti sami, stoga naglašavaju potrebu njegovanja timskog rada koji bi župnike rasteretio

od mnogih nepotrebnih stvari i omogućio im posvetiti se onom što uistinu odgovara njihovom pozivu. Svećenik koji vjernicima iskazuje povjerenje i prijateljstvo, koji radosno vrši svoje poslanje, koji više moli i prati vjernike u njihovom rastu u vjeri i koji je nadasve svojim životom primjer i poticaj, bez sumnje će u svojoj župnoj zajednici vidjeti i plodove svog rada, a njegova će župa biti »centar pristupačan svima« i mjesto sposobno odgovoriti suvremenim problemima.

Vjericima je važna prisutnost i kontakt njihova svećenika, ne samo s jednom skupinom ljudi, nego sa svima; ne samo na susretima u župi, nego i u obiteljima. Gotovo je jednoglasno izrečen zaključak i potreba češće imati svog župnika u vlastitoj sredini. Mnoge obitelji svećenik posjeti tek za godišnji blagoslov obitelji. Stoga se predlaže da se taj godišnji obiteljski susret sa župnikom osmisli na drugačiji način kako bi se svećenik mogao duže zadržati u svakoj obitelji, posebno s onima koje ga željno iščekuju.

Župni pastoralni plan i program

Da bi župa mogla uspješno ostvarivati sve svoje zadaće, potrebno je raditi planski, sustavno i koordinirano. Iako postoje inicijative i poticajni primjeri nekih župa, današnja je situacija takva da je općenito slaba kultura pastoralnog planiranja i mnogo se toga rješava »u hodu«.

Svaka župa treba imati svoj pastoralni plan i program koji će se stvarati u dogovoru župnika i župnih suradnika, a koji će biti usklađen s nadbiskupijskim i dekanatskim pastoralnim kalendarima. Župnim pastoralnim programima trebaju biti obuhvaćeni svi župljani, odnosno sve dobne skupine i sve zajednice u župi, a kao najvažniji sadržaj koji vjericima nedostaje i kojemu treba posvetiti više pažnje je osmišljavanje i pokretanje pasterala odraslih i pasterala obitelji.

Kad je riječ o dekanatskim i nadbiskupijskim događajima, osjeća se potreba pravovremenog informiranja samih župa, a potom i vjernika od strane njihovih župnika o tim, ali i svim župnim aktivnostima i sadržajima. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: PASTORAL MLADIH

Mladima treba prostor kreativnosti i dinamičnosti

Anita Ivanović

Mladi, njihov položaj i angažman u Crkvi, načini animiranja i rasta u vjeri, te poteškoće u komunikaciji i afirmaciji unutar župnih zajednica, teme su vezane uz pastoral mladih o kojima su vjernici rado raspravljali tijekom predsinodskih rasprava.

Poteškoće u animiranju mladih za vjerski život

Sudionici rasprava smatraju da su mladi premalo upućeni u vjerski život, stoga ih je i teško motivirati za sudjelovanje u župnim aktivnostima. Mladi su često suočeni s nepoznavanjem vjere i njenih istina, osjećaju se neprihvaćenima i nemaju kome povjeriti i izraziti svoje probleme. Razlog za nezainteresiranost i nedolazak mladih ljudi u Crkvu proizlazi iz nerazumijevanja i neprihvatanja njihovih ideja od strane svećenika. Mladima treba prostor kreativnosti, dinamičnosti, rada i prijateljstva. Vjernici stoga smatraju da treba poraditi na što kvalitetnijoj komunikaciji između mladih i njihovih župnika. Jedan od prisutnijih problema jest odlazak mladih iz Crkve nakon sakramenta svete potvrde. Razlozi za taj negativni trend su različiti, a odgovornost je podijeljena i na obitelji i mlade koji bi trebali pružiti više inicijative, ali i na samu Crkvu, svećenike i vjeroučitelje koji trebaju imati više razumijevanja i strpljenja za mladog čovjeka.

Uloga župe u pastoralu mladih

Svijest o potrebi animiranja i vjerskog odgoja mladih prvenstveno na razini župnih zajednica, a onda i unutar ostalih zajednica mladih poput Franjevačke mladeži (FRAME), Salezijanske mladeži, Katoličke malonogometne lige (KMNL), Studentskog katoličkog centra (SKAC) te raznih pokreta i udruga koje okupljaju mlade, svekoliko je prisutna. Vjernici smatraju da je oslonac i kamen temeljac za dobar rad s mladima dobro osmišljen vjerski i društveni život u župi. U prvom redu to je povezivanje mladih u svrhu druženja. Nit vodilja tu mogu biti vjeronaučni susreti, različite kateheze, forumi i rasprave, ali se ne smije ostati samo na tome. Mlade se mora povezivati i putem raznih skupina, zborova, karitativnih grupa, sportskih sekcija, biblijskih grupa itd. Posebno je važno da se mladima osigura njihov vlastiti prostor u djelovanju župe gdje će se oni moći ostvariti. Vjernici smatraju potrebnim da u svakoj župi postoji misa za mlade, a od velike je važnosti organizacija različitih izleta, susreta, hodočašća, putovanja, neformalnih druženja... Sudionici rasprava neophodnim smatraju potrebu formiranja animatora koji će raditi s mladima i to na biskupijskoj, de-

kanatskoj i župnoj razini, zatim organizirati rad sa srednjoškolskom mladeži te sustavan rad sa studentima.

Novi izazovi u radu s mladima

Većina vjernika već je upoznata s postojećim pastoralom mladih na svim tim razinama, ali smatraju da to postojeće nije dovoljno; mladi su veliki potencijal, i pastoral mladih u svakom slučaju treba napredovati. Jedna od bitnih komponenti u radu s mladima u Zagrebačkoj Crkvi treba biti duhovna formacija. Svakom vjerniku, a pogotovo mladom čovjeku koji je još uvijek na putu traženja vlastitog mjesta u Crkvi i društvu, kojem se nameću nebrojene ponude modernog svijeta u kojima je teško prepoznati one istinske vrijednosti od zamki blještavila i ispraznosti, potreban je susret sa živim Bogom, potrebna su iskustva i nadahnuća Duha Svetoga. Razne alternativne duhovnosti koje su zadnjih godina uzele maha pravi su mamac za mladog čovjeka, ali vrlo često i put propasti i otuđenja od Boga i samog sebe. Mlade treba naučiti moliti, treba ih motivirati za sakramentalni život bez kojeg nema istinskog kršćanstva, treba im otvoriti putove susreta s uskrslim Kristom da bi iz toga mogli crpiti snagu za djelovanje u svom vlastitom životu, životu župe i cjelokupnom društvu. Sudionici predsinodskih rasprava, među kojima je bio i velik broj mladih, pastoral i rad s mladima postavljaju kao prioritet Zagrebačke Crkve. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: PASTORAL ODRASLIH

Pastoral odraslih i obitelji kroz župnu katehezu

Anita Ivanović

Jedna od najzastupljenijih tema pred-sinodskih rasprava svakako je pastoral odraslih. O pitanjima vezanima uz župni pastoral odraslih, stanju, potrebi i sadržajima takvog oblika rada s odraslim vjernicima, o skupinama koje bi tim pastoralom trebale biti obuhvaćene, kao i o njegovim voditeljima, vjernici su raspravljali unutar različitih interesnih skupina.

Potreba za sustavnim pastoralom odraslih

Iz analize pristiglih zapisnika vidljivo je da je vjerska kultura i izgradnja odraslih u župnim zajednicama na izrazito niskoj razini. Upravo zbog toga vjernici izražavaju potrebu za sustavnim i planski organiziranim pastoralom odraslih vjernika u župama. Navode da je u većini župa čitav pastoral općenito sveden na pitanja vjerske pouke djece i mladih, te da za odrasle kao da nema prostora. Činjenica koja to potvrđuje je ta da osim misnog slavlja i različitih oblika pučkih pobožnosti za odrasle vjernike nema gotovo nikakvih posebnih sadržaja kojima bi mogli izgrađivati zajedništvo i produbljivati rast u vjeri. Iako u pojedinim župama postoje »svijetle točke« polaganog buđenja pastorala odraslih, potrebno je

puno više pozornosti posvetiti koordiniranom pastoralu odraslih vjernika, a naglasak staviti na župnu katehezu kao glavni oblik trajne formacije i rasta u vjeri.

Kao konkretne razloge za nužnim i kvalitetnijim provođenjem pastorala odraslih ističe se današnji liberalistički i hedonistički način života, koji čovjeka otuđuje od Boga, ali i od sebe samog, zatim dugo razdoblje komunističkog režima, koje je ostavilo duboke negativne tragove u vjerskom obrazovanju. Još jedan razlog koji govori u prilog potrebi pastorala i nove evangelizacije odraslih je pogrešan odnos čovjeka prema Bogu. Sudionici rasprava smatraju da svaki čovjek treba Boga, ali se često ponaša kao da je sam gospodar vlastitog života, dok Bog postaje bitan tek u teškim životnim situacijama, iz čega proizlazi da »molitva služi kao sredstvo za ostvarenje ciljeva, a ne osobno traženje Boga«.

Posebno područje potrebno pozorno-sti i razmatranja odnosi se na vjerski odgoj u obiteljima. Vjerski odgoj započinje u obitelji kao osnovnoj stanici društva i Crkve, a roditelji su pozvani biti prvi uzori svojoj djeci, najvažniji prenositelji, navjestitelji i svjedoci vjere te su stoga najodgovorniji za njihovu sustavnu katehizaciju i evangelizaciju. No, da bi mogli poučavati svoju djecu, moraju i sami biti poučeni.

Adresati i voditelji župnog pastorala odraslih

Proces katehiziranja trebao bi s različitim prilagođenim pristupom uključivati sve skupine odraslih, ali u prvom redu roditelje. Također je važno raditi s mladim bračnim parovima za koje bi se kateheza mogla odvijati u sklopu bračnih susreta, zatim s obiteljima s problematičnom djecom, samcima, umirovljenicima, a svakako se ne smije zaboraviti ni branitelje. Kao nositelje župnih kateheza vjernici vide župnike, koji bi svojim pristupom i načinom života trebali biti prvi duhovni pastiri, dok bi Nadbiskupija trebala osmisliti i provoditi odgovarajući program formacije animatora i župnih suradnika, koji će moći pomoći župnicima u planiranju pastorala odraslih.

Područja i načini odvijanja pastorala

Župni pastoral odraslih trebao bi pokrivati razna područja i odvijati se na različite načine, od kojih se na prvom mjestu ističe župna kateheza kao najvažnija potreba vjernika. Tu su zatim obiteljske zajednice i zajednice roditelja, radionice, rasprave, predavanja, tečajevi, tribine, radionice, duhovne obnove i vježbe, seminari, pučke misije, biblijske skupine i molitvene zajednice, sportske aktivnosti, hodočašća, izleti, te susreti za odrasle na nacionalnoj, biskupijskoj i dekanatskoj razini.

Vežano uz sadržaj kateheza vjernici su istaknuli potrebu kateheza o Euharistiji, te predložili izdavanje brošurica o toj temi, kako bi svi mogli što bolje razumjeti misno slavlje i djelatno u njemu sudjelovati. Potrebne su i kateheze o sakramentima, pogotovo o ispovijedi, raznim pobožnostima, liturgijskoj godini, razlozima slavlja pojedinih blagdana, o obiteljskoj problematiki, o odgoju djece i komunikaciji između mladih i starijih te o problemima vjernika danas. Vjernike je potrebno više upoznavati s Evanđeljem, Katekizmom Katoličke Crkve, sa Zakonikom kanonskog prava, s moralnim naukom Crkve, papinim enciklikama koje govore o aktualnim životnim temama te s djelovanjem katoličkih udruga, pokreta i zajednica. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: MEDIJI I CRKVENO IZDAVAŠTVO

Mediji su posrednici informacija i sredstva formiranja stavova

Tanja Popec

Mediji kao sredstva koja informiraju, ali i formiraju stavove – to je središnja misao kojom su prožete rasprave o ovoj temi. Kada medije gledamo u pozitivnom svjetlu, tada ih možemo upotrijebiti kao sredstva nove evangelizacije. Valja ih koristiti odmjereno, a za pravilno služenje medijima vjernici preporučaju određeni medijski odgoj s ciljem stvaranja medijske kulture. Veliku ulogu u tome imaju i roditelji koji već u vlastitom domu mogu graditi kritičke stavove kod svoje djece o izboru medija. Ne smijemo zatvarati oči i pred negativnim utjecajem, uglavnom svjetovnih medija, s kojim dolaze i negativne posljedice, čemu vjernici posvećuju dosta prostora u zapisnicima. U tom smislu navode medije kao one koji su u službi interesa vlasnika ili politike, u njima dominira komercijalizacija, nema neovisnog novinarstva, velika se pozornost daje zabavnim sadržajima, agresivnom nastupu i sl.

Prisustvo Crkve u medijima

Kroz medije Crkva može biti transparentna u svojem djelovanju. Mišljenja o njezinoj zastupljenosti u medijima su podijeljena: od onih koji Crkvi preporučuju jasniji medijski nastup do onih koji primjećuju da se o Crkvi govori uglavnom u negativnom kontekstu. U takvim situacijama većina vjernika preporuča da Crkva ne bježi od odgovornosti i da se u medijima očituje o negativnostima koje se o njoj nađu, jer šutnja vjernike stavlja u nedoumicu, a i mnogi su skloni utjecaju medija. Smatraju da je potrebno čuvati se dvosmislenosti, promišljeno djelovati i razborito prosuditi što je i kada potrebno reći, ne koristiti samo apologetski pristup, već izgraditi pozitivan pristup prema medijima. No, i samokritični su kada kažu da bi i vjernici trebali reagirati na neprimjerene sadržaje u medijima, ali priznaju da iskustvo pokazuje kako to ne čine.

Treba li Crkvi »marketing«, tj. reklama u medijima? To je jedno od zanimljivijih pitanja u raspravama, o čemu su mišljenja

također podijeljena; od onih koji su »za«, jer bi to pomoglo boljoj informiranosti svih o životu Crkve do onih koji su »protiv«, jer bi se tako Crkva našla »na tržištu« s ostalim »proizvodima« koji se reklamiraju, a tu joj »nije mjesto«. Svjetovne medije potrebno je koristiti za evangelizaciju i Crkva bi im trebala ponuditi događaje i projekte koje provodi i ostvaruje. Kao najutjecajni medij, vjernici navode televiziju. U TV programu primjećuju nedostatak obiteljskih sadržaja, sve dominantnije nasilje i nemoral te nedovoljnu zastupljenost Crkve uz marginaliziranje važnih crkvenih događaja. Spominju i dnevne novine iz kojih izdvajaju uglavnom negativne tekstove o Crkvi i kršćanskim vrijednostima, koje su nerijetko potpuno izokrenute (brak, mladi, obitelj).

Crkveni mediji formiraju kritičku svijest

Crkveni mediji, kao sredstva reevangelizacije u našem narodu, osobito su značajni u formiranju kritičke svijesti, a kao njihove najveće vrijednosti ističu se: objektivnost, bez senzacionalističkog pristupa, vjerodostojnost, nema »crne kronike«. Od njih se očekuju i crkvene i svjetovne teme, više kršćanske kritike na događaje iz svijeta politike, kulture, umjetnosti i sl., ali i više kritičnosti Crkve prema sebi samoj. Najkomentiraniji su: Hrvatski katolički ra-

dio, Radio Marija i Glas Koncila. Iz radijskog programa, kao posebna kvaliteta ističe se glazba (osobito »zdrava zabavna glazba«), ali i neopterećenost reklamama. No, crkvenim radio postajama nedostaje promidžba u javnosti.

Prijedlozi katoličke televizije i katoličkih dnevnih novina privukli su najviše pozornosti u raspravama o novim idejama u odnosu Crkve i medija. Kao alternativu televiziji predlažu producersku kuću, koja bi se bavila »proizvodnjom vjerskih sadržaja« te tako ulazila u »video svijet« nezavisnih medijskih kuća. Katoličke dnevne novine, osim što bi Crkvu učinile prisutnom u svakodnevnim događanjima i bližom ljudima, istodobno bi je navele da brže reagira na dnevne događaje.

Gotovo su jednoglasna mišljenja u zapisnicima da je internet medij posebno prisutan u svijetu mladih, a njegova najveća prednost je sve veća dostupnost, brzina objave i razmjene informacija. No, po procjeni vjernika, Crkva se premalo angažira na tom području. Među nedostacima interneta navodi se individualizam nasuprot konkretnog zajedništva, otuđenije, lak pristup negativnim sadržajima, nemogućnost kontroliranja podataka do kojih dolaze djeca, opadanje zanimanja za knjigu (primjećuje se da je kultura čitanja knjiga vrlo niska) i sl. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: SAKRAMENT POTVRDE

Potvrda – sakrament zrelosti ili formalnost?

Irena Popovački

Govoreći o sakramentu svete potvrde nameću se brojna pitanja na koja nije lako dati jednoznačan odgovor. Iz godine u godinu sve je očitije da se sve više iz vida gubi pravi smisao potvrde. Sakrament koji bi vjernika trebao u potpunosti suobličavati Kristu većini danas ne predstavlja mnogo i on postaje, kako se često upozorava, opraštaj s Crkvom. Na pitanja zašto je tako i što se može učiniti kako bi taj sakrament ponovno dobio važno mjesto u vjerničkom životu, pokušalo se odgovoriti tijekom predsinodskih rasprava u župama.

Kumstvo i potrošački mentalitet

Na prvi pogled vidljiv rastući materijalizam povezan je s gubitkom duhovnosti. To se najviše očituje u izboru kumova, koji moraju imati »što dublji džep« kako bi kupili što skuplji poklon. Takva praksa, primjećuju sudionici rasprava, dovodi do natjecanja i zavisti među krizmanicima, a kumovi moraju paziti »da se ne osramote«. Pritom se zaboravlja da su najvažniji darovi dobiveni podjeljivanjem samog sakramenta te da je smisao kumovanja na potvrdi u svjedočanstvu zrele vjere svom kumčetu. Stoga izbor kuma treba ići u tom smjeru, ne povodeći se za materijalnim, nego za duhovnim bogatstvom, što

bi i samim kumovima bilo dobro posvijestiti na pripremama. Ostale oblike materijalizma vjernici vide u raskošnoj odjeći koja podsjeća na

modnu reviju te u velikim i skupim proslavama. To ne znači da bi navedeno trebalo potpuno izbaciti, nego bi ih trebalo svesti na pravu mjeru, da ne zasjenjuju važnost samog sakramenta. Suočavajući se s tim problemima dobar dio vjernika smatra da bi trebalo premisliti ulogu kumova, jer ovakva situacija ne zadovoljava. Osobito se to zamjećuje kod kumova koji imaju godina koliko i sami kandidati. Zaista se treba zapitati zašto se potvrda ne shvaća ozbiljno.

Vjerski odgoj ne može biti stvar samo odgojitelja, nego ponajprije roditelja i velik broj vjernika svjestan je te činjenice. Da bi mogli vršiti tu zadaću, predlažu se pripreme i za njih, jer, kao što su rekli sudionici rasprava, »kakav primjer pružimo, takav urod dobivamo«.

Važnost temeljite i kontinuirane priprave

Sudionici rasprava imaju različita mišljenja o pitanju priprave kandidata za sakrament potvrde, ali svi uviđaju da zbog velikog vjerskog neznanja ona mora biti kvalitetna, osmišljena, temeljita i nadasve kontinuirana te se formacija treba nastaviti i nakon primljenog sakramenta, kako

bi mladi shvatili da potvrda nije kraj, nego početak. Ne smije se svesti samo na teoriju, na napamet naučena pitanja i odgovore, nego na aktivno

uključivanje mladih u život župe kroz razne skupine, koje će poslužiti kao okvir za uvođenje u iskustvo vjere. To će, smatraju vjernici, mlade povezati i pomoći im da i nakon potvrde (p)ostanu aktivni članovi Crkve. Zalaganje samih kandidata vrlo je važno te bi za one koji ne ispune sve uvjete, potvrdu trebalo odgoditi, ali ne radi kazne, nego radi poštovanja prema sakramentu. Svjedoci smo da se djecu uključuje u razne aktivnosti poput sporta, tečajeva jezika,

glazbenih škola, a kad treba doći na župne susrete često se čuje »nemam vremena«. Primjer je priprava za sakramente koja se najčešće organizira subotom ujutro, a što, kako stoji u pristiglim zapisnicima, nekima smeta, jer im je to »jedini dan u tjednu za odmor pa pokazuju veliko negodovanje ukoliko im se i subota želi 'iznajmiti' za još neku obvezu pa tako i za vjeronauk koji uključuje pripravu za potvrdu«. Vjerski odgoj ne može biti stvar samo odgojitelja, nego ponajprije roditelja i velik broj vjernika svjestan je te činjenice. Da bi mogli vršiti tu zadaću, predlažu se pripreme i za njih, jer, kao što su rekli sudionici rasprava, »kakav primjer pružimo, takav urod dobivamo«.

Postoji li idealna dob?

Što se tiče dobi za podjeljivanje sakramenta potvrde, mišljenja vjernika se razlikuju, što govori da je riječ o složenom pastoralnom pitanju koje neće biti lako riješiti. Tako se predlaže da se potvrda odgodi do punoljetnosti (pa i kasnije), da se podjeljuje između četvrtog i sedmog razreda, a dio vjernika smatra da bi trebalo zadržati sadašnju praksu. Manjina je navela da bi se potvrda trebala podjeljivati kod krštenja čime bi se riješila problematika kumstva i darivanja. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: NEDJELJA – DAN GOSPODNI

Nedjelja ima duhovnu dimenziju

Irena Popovački

Suvremeni užurbani način života i potrošačko društvo polako zatamnjuju pravu sliku nedjelje kao povlaštenog dana za susret čovjeka sa svojim Bogom. Misno slavlje kao da postaje tek neka navika, obveza i prisila umjesto potreba koja obogaćuje i pojedinca i zajednicu. Tako nedjelja gubi duhovnu dimenziju i postaje samo dio kraja tjedna. Predsinodske rasprave pokazale su kako nedjelju, a osobito nedjeljnu euharistiju, treba promicati i štititi.

Kršćansko vrednovanje nedjelje

Vjernici nedjelju opisuju kao dan Gospodnji koji im omogućuje susret s Kristom u euharistijskom slavlju iz kojeg crpe snagu za novi tjedan, ali primjećuju da mnogi ne razumiju njezin smisao i značenje čemu pridonosi mentalitet suvremenog društva. Ona se, naime, promatra kao dan odmora od posla pa se ispunjava različitim sportskim i kulturnim aktivnostima koji se često održavaju u vrijeme mise ili pak kao dan kada se u domaćinstvu može napraviti sve što se kroz tjedan nije stiglo učiniti. Duhovna se dimenzija, pritom, zanemaruje ili stavlja u drugi plan, sve do toga da neki kažu kako je bolje gledati prijenos mise kod kuće jer »mi nitko ne smeta«. No, trebali bi se zapitati što je s dimenzijom zajedništva, s »izgradnjom Crkve«, zajednice vjernika kojoj se pripada? Naime, dobiva se dojam da je tek nekolicina vjernika svjesna te zadaće. Nadalje, primjećuju da je velik broj onih koji dolaze na nedjeljnu misu, ali je shvaćaju samo kao obvezu koju treba ispuniti kao i onih koji ne žele dolaziti zbog »naglih obraćenika«. No, je li to kršćanski stav? Da bi se pogrešni stavovi iskorijenili, sudionici rasprava naglašavaju važnost vlastita svjedočanstva, potrebu organiziranja kateheza za odrasle, druženja župljana poslije mise u crkvenom prostoru i kvalitetnog odgoja djece i mladih koji započinje u obitelji. Ostaviti dijete pred crkvom i otići nije nikakva odgojna metoda jer kod djece stvara pogrešno shvaćanje o misi kao nečemu »što se mora obaviti«.

Govoreći o nedjeljnom euharistijskom slavlju, u raspravama je istaknuto nekoliko

važnijih točaka koje se tiču slavljenja više misa nedjeljom, nedjeljne euharistije subotom navečer, manjka opće kulture i priprema za nedjeljno slavlje.

Nedjeljno euharistijsko slavlje

Slavljenje mise s nedjeljnim obrascima subotom mnogi promatraju kao izraz komotnosti, ali uviđaju opravdanost te prakse ako je riječ o onima koji nedjeljom rade, o svećenicima koji su sami na župi i tako nedjeljom imaju previše misa te o mladencima. S druge strane, izriču bojazan da bi takve iznimke mogle postati pravilo čime bi nedjelja sve više gubila smisao.

Što se pak tiče slavljenja više misa nedjeljom za određene skupine, vjernici su podijeljena mišljenja je li to dobro za zajednicu. I dok jedni smatraju da je komoditet važan čak i kad je u pitanju euharistija, drugi se slažu da to ipak narušava zajedništvo župne zajednice. Međutim, kao prednosti takva pristupa navode mogućnost prilagodbe propovijedi i pjesama ciljanoj skupini. U osvrtima na liturgijske pripreme za nedjeljno slavlje, vidljive su velike razlike među župama. Tako su one u nekima slabe ili nikakve, dok u drugima postoje za sve uzraste. Neki primjećuju da su zbog nedostatne pripreme, slabi i plodovi te bi stoga trebali imati tjedne susrete na kojima bi

čitali tekstove, razgovarali, promišljali i pripremali se za slavlje euharistije. Osobito je istaknuta važnost pripreme čitača.

Uočava se i da ponašanje vjernika na misama nije na zadovoljavajućoj razini jer mnogima nedostaje opća kultura pa kasne, imaju uključene mobitele, nedolično se odijevaju, žvaču i slično.

Rad nedjeljom rastače obitelji

Poseban problem u promicanju nedjelje kao dana Gospodnjeg i dana obiteljskog zajedništva vjernici vide u radu nedjeljom. No, priznaju da ni sami nisu u potpunosti dosljedni jer ponekad nedjeljom odlaze u kupnju što je vlasnicima poticaj da i dalje rade. S druge strane, uočavaju da mnogi trgovci nedjeljom nude proizvode po povoljnijim cijenama kako bi privukli kupce, a s obzirom na velike životne troškove i male plaće kojima jedva zadovoljavaju osnovne životne potrebe, to i uspijevaju.

Raspravljajući o tom problemu, vjernici pozdravljaju nastojanja Crkve oko njegova rješavanja i smatraju da njezin glas ne smije utihniti, ali pitaju gdje su razne udruge koje se bore za ljudska prava. Rad nedjeljom rastače obitelji i pretvara čovjeka u potrošača kojeg se lako može iskoristiti, a »tako današnje društvo počinje sličiti robovlasništvu«, slikovito su opisali vjernici. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: PUČKA POBOŽNOST

Duhovna hrana za vjerski život

Diana Samardžić

Pučke pobožnosti za vjernike predstavljaju duhovnu hranu koja donosi olakšanje životnih teškoća, izvor milosti i osobni susret s Bogom koji treba prijeći u iskustvo vjere, a ne postati novom religioznošću. Euharistijsko slavlje je vrhunac vjerničkog života, a pobožnosti pomažu u jačanju duhovnosti te nastaju tamo gdje se intenzivno živi euharistija. Pučke pobožnosti valja promicati na svim razinama i to na razne načine: osnivanjem malih zajednica koje će poticati duhovni rast, okupljanjem vjernika na kateheze te organiziranjem duhovnih obnova. Katkada odveć formalističko obavljanje pobožnosti bez dubljeg ulaženja u njihov smisao te nedovoljno sudjelovanje molitvenih zajednica u svakodnevnom životu župe, problemi su koji bi se mogli riješiti upravo katehizacijom vjernika o pravom smislu pobožnosti.

Župne zajednice u promicanju molitve

Vjernici njeguju razne oblike pučkih pobožnosti i pritom većina poštuje liturgijske odredbe vezane uz njih, a uređenje prostora prati nutarnju logiku vjerovanja. Dok se u nekim župama organiziraju jednom ili više puta tjedno, u drugima pak nedostaje takav oblik vjerske formacije, pa bi, ističu sudionici rasprava, trebalo nešto učiniti da se stanje promijeni. Ponajprije se u župama njeguju marijanske pobožnosti, zatim križni put, pobožnost prvih petaka, štovanje svetaca, prigodna trodnevlja, tijelovska procesija, razmatranja biblijskih tekstova, a osim pobožnosti, vjernici bi željeli molitvu časoslova te češća klanjanja pred Presvetim. Najčešći sudionici na pobožnostima su stariji vjernici, odnosno žene koje se na molitvu ponekad sastaju i izvan crkve. Iako se na većini župa pobožnosti posebno ne osmišljavaju, ima i onih koje u župnim molitvenim zajednicama osmišljavaju voditelji i animatori, a u samim župama župnici uz sudjelovanje vjernika. Roditelji se nešto teže odazivaju na te susrete, što predstavlja izazov na kojem valja više raditi, osobito s

mladim obiteljima, prvopričesnicima i potvrđenicima kako bi duhovno rasli. Budući da mnogi vjeroučenici ne dolaze svojevremeno na misu, ne dolaze niti na pobožnosti. Da bi ih se motiviralo na dolazak, vjernici prije molitve predlažu igrokaze ili prikazivanje nekog filma. Pozitivno je iskustvo u nekoliko župa kojima su mladi potaknuti predsinodskom raspravom organizirati zajedničku molitvu krunice animirajući je pjesmom i slikom.

Marijanske pučke pobožnosti

Marijanske pučke pobožnosti, osobito krunica, imaju veliko značenje za vjernike. Mariju se doživljava kao najbolju posrednicu kod Krista, ali je naglašeno da ispravno štovanje Majke Božje treba biti kristološki usmjereno. Primijećeno je i da bi naglasak trebalo staviti na zahvalnu molitvu te da pobožnost ne smije biti cilj samoj sebi, već sredstvo za ostvarenje tog cilja, odnosno za približavanje i posveta Isusu. Molitva mijenja, povezuje molitelje

međusobno, duhovno osnažuje i potiče na angažman, svjedoče vjernici. Vjernici rado mole krunicu i to najčešće zajednički u crkvi prije mise, pred izloženim Presvetim, na hodočašćima, u molitvenoj i redovničkoj zajednici ili sami, neki i u obitelji, a ponegdje djeca na satovima vjeronauka mole barem jednu deseticu. Vjernici smatraju da način moljenja krunice nije presudan za kvalitetan doživljaj, nego da je važnija sabranost, uvjeti moljenja, ustrajnost, razumijevanje molitve i iskustveni susret s Bogom. Redovita obiteljska molitva ne prakticira se kod svih vjernika zbog nedostatka vremena, protivljenja nekog člana obitelji, neusklađenosti termina i neosjećanja potrebe, iako se gotovo svi slažu kako je obiteljska molitva neizmjereno važna. Osim obiteljske molitve, vjernici tvrde da zajednička molitva krunice pridonosi duhovnom razvoju župe te jača zajednicu.

Pobožnost križnog puta

Vjernici rado sudjeluju na pobožnosti križnog puta, koja je, prema nekima, najbolje osmišljena pobožnost, kakou crkvi i župi, tako i na otvorenom te na drugim mjestima jer se na taj način spominju Gospodinove muke koja simbolizira patnju svakog kršćanina koji uistinu živi po Evanđelju. Križni put se obično odvija utorkom, petkom i nedjeljom, rjeđe ponedjeljkom, srijedom i subotom, ponegdje i tri puta tjedno. Što se tiče liturgijskog vremena, u župnim je zajednicama najčešće vezan uz korizmu, dok se na hodočašćima odvija i tijekom godine što bi neki vjernici voljeli uvesti i na župe. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: LITURGIJSKA GLAZBA

Pjevanje cijele zajednice vrlo je važno

Irena Popovački

Jedna od tema za koju su vjernici tijekom predsinodskih rasprava pokazali veliko zanimanje bila je i tema liturgijske glazbe. Jedno je to od područja koje otkriva jaz između mlađih i starijih generacija vjernika od kojih bi svaka željela negovati »svoj« glazbeni izraz. No, kako poštivati tradiciju i u isto vrijeme biti otvoren novoj situaciji, a da se pritom ne zatvori u tradicionalizam, odnosno da se ne zaluta u profanaciju liturgije i crkvenog prostora, pitanje je koje si postavljaju mnogi.

Važnost odgoja za liturgijsku glazbu

Stanje na župama pokazuje da u većini njih djeluje barem jedan ili više zborova koji se redovito sastaju na probama. Budući da svaki zbor ima svog voditelja, te probe najčešće nisu zajedničke pa zato dio vjernika smatra da bi trebalo poraditi na njihovom povezivanju kao i na boljoj suradnji sa župnikom. Iz pristiglih zapisnika proizlazi zaključak da vjernici rado pjevaju, ali one koji nisu članovi zbora smetaju koncertne izvedbe u kojima ne mogu sudjelovati jer, kako ističu, pjevanje cijele zajednice vrlo je važno, a uloga zbora nije »soliranje«, nego predvođenje pjevanja u zajedničkom slavljenju Boga svih vjernika.

Povezano s tim, osjetljivo je pitanje zborova i bendova mladih koji žele negovati »suvremeniji« glazbeni izričaj pjevajući šansone uz gitare, sintisajzere, udaraljke, bubnjeve... I dok mladi smatraju da njihova glazba može ispuniti liturgijske zahtjeve, dio ostalih vjernika s tim se ne slaže. Takvoj vrsti glazbe, naime, zamjeraju prebučne instrumente, pjevanje pjesama koje nemaju nikakve veze s liturgijom i mijenjanje nepromjenjivih dijelova mise. Mladi pritom ističu da ih takav glazbeni izričaj privlači, ali da su spremni prihvatiti kritiku ako im se objasni zašto određena pjesma ne može biti dio liturgije, a ne da im se jednostavno zabrani bez ikakvog objašnjenja. Zanimljiv je i podatak da je općenito vrlo mali broj vjernika upoznat s crkvenim dokumentima o liturgijskoj glazbi te ne čudi

da se većina pjesama izvodi prema osobnoj procjeni, a kako neki dobro primjećuju »liturgijsko slavlje ne može biti prepušteno hirovitosti pojedinaca ili skupine«.

Predlaže se izdavanje službene pjesmarice za mlade te se pohvaljuje inicijativa Povjerenstva za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije »Naša misa« koja povremeno okuplja voditelje i članove zborova mladih na zajedničke susrete edukacije, izmjene iskustva, iznošenje poteškoća i pronalaženje rješenja.

Crkveni glazbenici u župi

Vjernici su se osvrnuli i na crkvene glazbenike i njihov doprinos liturgijskoj glazbi u župi. Pritom se zamjećuje situacija da su u većini župa svirači ujedno i voditelji zbora te da u pravilu nemaju nužno glazbeno i liturgijsko obrazovanje. Spomenut je i problem zapošljavanja profesora crkvene glazbe koji nakon završetka studija često ne mogu pronaći zaposlenje, a nije zaobiđen ni problem honoriranja za rad u župi. Još jedan važan segment u govoru o liturgijskoj glazbi jest pitanje održavanja koncerata u crkvama.

Vjernici pozitivno reaguju na te događaje promatrajući ih kao suradnju Crkve s kulturom, ali uviđaju i određene probleme.

Održavanje koncerata u crkvama

Smatraju da koncerti okupljaju župljane, povezuju župe i promiču kršćanski duh. No, čini se da je negativnih primjedbi ipak više, a odnose se na naplaćivanje ulaznica, nepoštivanje svetosti prostora i Presvetog, nekulturu ponašanja i odijevanja publike i sudionika, neusklađenost pjesama s liturgijskim vremenom i preveliku popustljivost nekih župnika prema određenim izvođačima. Predlaže se da se koncerti pretežno svjetovne tematike održavaju u dvoranama pored crkve.

Iz navedenog se može zaključiti da se liturgijskoj glazbi treba pristupati s ozbiljnošću i dostatnom poučenošću o njezinom smislu i ulozi. Vjernost tradiciji ne znači zastarjelost, ali ni uvođenje novog ne znači iskorjenjivanje tradicionalnog. Glavni kriterij, koji u tome pomaže, nalazi se u liturgijskim odredbama Crkve o kojima bi se svi trebali informirati. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: PROPOVIJED

Važnost propovijedi za vjernički život

Diana Samardžić

Propovijedi su iznimno važne za život vjernika. Slušajući propovijedi vjernici dobivaju poticaj za obraćenje, žele se mijenjati na bolje i produbljavati svoj odnos s Bogom. Propovijedi ih potiču na razmišljanje o određenim životnim temama, ali im i pomažu bolje razumjeti biblijske tekstove.

Kroz propovijed odgajati vjernike

Kad je riječ o sadržaju samih propovijedi, vjernici se slažu da bi on trebao biti vezan uz biblijska čitanja, posebno uz pročitano Evanđelje. Neki smatraju da bi propovijed trebala biti isključivo vezana uz čitanja, a neki ističu da bi se, uz navedeno, trebala razmatrati i aktualna pitanja svakodnevice i svjedočiti o primjerima življenja na temelju Božje riječi.

Neki bi sudionici rasprava u propovijedima voljeli čuti pokoji savjet za roditelje, smjernice za moralan i normalan odgoj svoje djece. Željeli bi i govor o problematici grijeha, ali i da se bez straha na propovijedi čuje o negativnostima u današnjem društvu i načinu na koji bi se vjernici s njima trebali suočavati. Dio propovijedi trebao bi biti posvećen i osnovnim etičkim vrijednostima i vjerskim istinama koje neki nedovoljno poznaju. Predlaže se da se u propovijedima ističe i zajedništvo hrvatskog naroda te ljubav prema Domovini. Mladi bi voljeli da propovijed dotiče i teme spolnosti, pitanja moralne teologije, teme kojima su svakodnevno »bombardirani«, a sami ponekad ne znaju kakav stav zauzeti.

Vjernici vjeruju da propovijedi trebaju biti poticajne i pozitivne. Propovjednik može i kritizirati, ali iz ljubavi. Isto tako, propovijed bi trebala biti i informativna i formativna, trebala bi doticati srce slušatelja. Zapravo, propovjednik bi propovijedima trebao odgajati vjernike i hrabriti ih na njihovom životnom putu.

Propovjednik i priprema za propovijed

Kao izrazito važnu stvar vjernici ističu usklađenost propovjednikovog života s riječima koje upućuje puku. Propovjednik

bi morao imati snažan osobni odnos s Bogom, predati mu se u potpunosti i oslušivati što Gospodin preko njega želi poručiti narodu. Iznimno je važna i propovjednikova priprema za samu propovijed.

Riječi propovjednika imaju snažan autoritet. Sudionici rasprava ipak smatraju da riječi propovijedi moraju biti relevantne i za onog tko ih izgovara. Vjeruju da bi ih propovjednik trebao poticati na molitvu za svećenike.

Predlaže se da propovijedi ne budu preduge, da se ne čitaju, već govore. Važan je i ukupan dojam, odnosno način na koji propovjednik iznosi propovijed. Trebalo bi se propovijedati uvjerljivo, iskreno, konkretno i životno. Propovijed bi trebala biti radosna i puna optimizma. Vjernici su mišljenja i da propovjednika treba pohvaliti za nadahnutu propovijed, da bi ga se motiviralo i ohrabrilo na što temeljitiju pripremu, a neki čak i predlažu ankete među vjericima kojima bi se ocjenjivale izgovorene propovijedi.

Kome treba prilagoditi propovijedi

Predlaže se da se propovijed prilagodi adresatima. Treba obratiti pažnju na dob onih koji slušaju, životne okolnosti kraja u kojem žive, probleme koji ih muče. Nije

Propovijed bi trebala biti i informativna i formativna, trebala bi doticati srce slušatelja. Zapravo, propovjednik bi propovijedima trebao odgajati vjernike i hrabriti ih na njihovom životnom putu.

Sadržaj propovijedi bi trebao biti vezan uz biblijska čitanja, posebno uz pročitano Evanđelje, ali bi trebao doticati i aktualna pitanja svakodnevice i svjedočiti o primjerima življenja na temelju Božje riječi.

jednak i stupanj razumijevanja Božje riječi, pa propovjednik mora i o tome misliti. Veliku ulogu igra i propovjednikov rječnik koji ponekad ne bi smio biti previše teološki, već jednostavan i razumljiv.

Ipak, i sami bi vjernici trebali poraditi na svom osobnom vjerskom životu, moliti i meditirati nad Svetim Pismom. Voljeli bi da su propovijedi upućene baš njima, vjericima koji slušaju, konkretnim ljudima i da im je propovjednik blizak. Sudionici rasprava predlažu da svećenik više komunicira sa svojim župljanima kako bi što više mogao osjećati njihov puls. Propovijed bi trebala obuhvaćati sve vjernike, pa i one najmanje. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: CRKVENI POKRETI I UDRUGE

»Ispunjenje misije Crkve prema svijetu«

Ines Čurković

Razmatranje pitanja i pronalazak odgovora o crkvenim pokretima i vjerskim udrugama, kao o oblicima djelovanja udruženog apostolata u Nadbiskupiji, sudionici predsinodskih rasprava prepoznali su kao važnu zadaću Crkve i Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije. Uz članove crkvenih pokreta i udruga, o ovoj su temi promišljale i druge, različite skupine vjernika, čime se vjernicima, sudionicima Sinode i cjelokupnoj javnosti pruža iscrpan i cjelovit uvid u aktualno stanje ovog oblika apostolata, s naglaskom na inicijative i prijedloge za njegovo plodonosnije djelovanje i »ispunjenje misije Crkve prema svijetu«.

Mjesto i uloga crkvenih pokreta i udruga

Već sama brojnost pokreta i udruga aktivnih na području Nadbiskupije, složili su se svi sudionici predsinodskih rasprava, potvrđuje s jedne strane »otvorenost« i potporu Crkve s obzirom na njihovo osnivanje i djelovanje, a s druge pak potrebu organiziranog vjerskog udruživanja radi kršćanskog svjedočenja (u) suvremenom svijetu. Međutim, jedna od temeljnih poteškoća kojom se u toj brojnosti djelovanja ne uspijevaju izbjeći štetna nadmetanja, predrasude, nerazumijevanje, međusobno nepoznavanje i neprihvatanje jest neodgovarajuća koordinacija. Nju je ponajprije potrebno osmisliti, potom trajno i provoditi, što je najpozvaniji učiniti nadbiskupijski Ured za pokrete. On bi dakako trebao i poraditi na »buđenju svijesti« svih – svećenika, vjernika, članova pokreta i udruga i njihovih voditelja – o potrebi međusobnog informiranja, promoviranja i dijaloziranja.

Uz predložene brojne inicijative pozivaju se i katolički mediji koji bi za pokrete i udruge trebali predvidjeti »više medijskog prostora«, onim pak medijima koji se bave izdavačkom djelatnošću predlaže se objavljivanje različitih brošura, letaka, adresa, čak dokumenata u kojima bi hrvatski biskupi iznijeli jasne stavove o mjestu i ulozi crkvenih pokreta i udruga u životu i

djelovanju Crkve u nas, ponudili smjernice, ocrtali djelokrug njihova rada, iznijeli pozitivne primjere kao i one suprotne i sl. Time bi se i onim vjernicima koji se žele uključiti u neki pokret ili udruhu znatno olakšala komunikacija i pristup.

Aktivnost u župnoj zajednici

Kad je riječ o važnosti i ulozi udruga laika, pokreta i zajednica u životu župe i o odnosu tih zajednica i samih župa, većina ističe njihovu integriranost u župu, kao jednu od temeljnih uloga pokreta i udruga. Njihov bi nastanak trebao biti rezultat »oslušivanja« potreba župe, a njihova uloga, poslanje i karizme trebale bi biti vidljive u različitim oblicima župnog pastoralnog, ovisno o kojem se pokretu ili udruzi radi, no uvijek kao neodjeljivi dio župne zajednice čije djelovanje iz nje izvire i na nju je upućeno. Ostvaren suradnički odnos sa župnikom, koji, primijetili su neki, često izostaje, preduvjet je suživota pokreta i župe. Uz primjere isključivog i elitističkog odnosa pojedinih pokreta i udruga čije poslanje umjesto revitalizacijom života u župi i među vjernicima, jačanja svjedočanstva vjere i izgradnje identiteta župe rezultira »rascjepom« u njoj samoj, navedeni su i brojni pozitivni primjeri »slobodne razmjene« pokreta i udruga koji u župama odgovorno i aktivno sudjeluju u njezinim pastoralnim aktivnostima, dapače, njihovo

vo poslanje i uloga biva prepoznato i u pokretanju, organiziranju i vodstvu brojnih inicijativa i događaja u župi za sve skupine vjernika, a osobito mlade. No, što je s onim vjernicima, pitali su pojedini, koji se žele uključiti u pokret ili udruhu koja u njihovoj matičnoj župi ne postoji? Kako izbjeći »odlazak« župljana iz župe i nije li u tom slučaju djelovanje pokreta i udruga u suprotnosti s vlastitim poslanjem? Uz provođenje informiranosti i permanentne edukacije o pokretima i udrugama, nezaobilazno je postupanje po načelu supsidijarnosti. Ono mora biti poticano i ostvareno kad je riječ o načinu djelovanja pokreta i udruga u župama.

Potrebna formacija voditelja

Raspravljajući o izboru voditelja crkvenih pokreta i udruga, mišljenje je većine kako bi bilo dobro za voditelja izabrati svećenika. On bi im ujedno bio i duhovnik. Kako to, najčešće zbog praktičnih razloga, u najvećem broju slučajeva nije moguće, za voditelja se predlaže onaj vjernik laik koji bi za to, prema određenim kriterijima, bio kompetentan. Osim adekvatne duhovne formacije kroz koju bi voditelj trebao prolaziti, bilo bi dobro da ima barem osnovnu doktrinarnu pouku (u teologiji, filozofiji ili etici). Nadbiskupija (i župnik) bi uvijek trebala biti uključena u izbor voditelja te pratiti njegovo kasnije djelovanje na čelu pokreta ili udruge. ■

NAJZASTUPLJENIJE TEME PRED SINODSKIH RASPRAVA: VJERNICI LAICI U CRKVI I SVIJETU

Zauzetost laika – put izgradnje i potvrđivanja vjere

Tanja Popec

Početak trećeg tisućljeća vrijeme je koje traži veću zauzetost laika u Crkvi i društvu. Sudionici rasprava, koji su u ovom gotovo jednoglasni, u toj zauzetosti vide put izgradnje vjere, ali su istodobno svjesni kako je jačanje laikata zahtjevan i dugoročan posao. Zahtjevnosti doprinose i poteškoće s kojima se susreću. Primjerice, još uvijek je kod nekih prisutno mišljenje da Crkvu čine samo svećenici. Osim toga, procjenjuju kako je među vjernicima prisutan tradicionalizam te postoji veliki broj samo nominalnih katolika, a mali broj pravih, zauzetih vjernika.

Vjernici laici i suodgovorna suradnja

Kada se o ovom govori, onda se prvenstveno misli na ulogu laika u župnim zajednicama. Primjećuje se da su mnoge župe otvorene laicima i osjećaju potrebu za njihovim aktivnim djelovanjem. No, stvarnost pokazuje da ima i župa u kojima je malo laika zainteresiranih za aktivno sudjelovanje u životu, što se odnosi uglavnom na manje sredine. Najviše se vide u evangelizacijskom poslanju, karitativnom radu i promicanju volonterstva, no smatraju potrebnim definirati službe i ulogu laika, školovati laike, stvarati laička udru-

ženja i pripremati laike za crkvene službe. Od konkretnih novih službi za laike, najčešće se spominje pastoralni asistent (referent). Predlažu model suodgovorne suradnje, nasuprot dosadašnjem prevladavanju modela »poslušnih laika«, a Sinodu prepoznaju kao povlaštenu priliku da laici prepoznaju svoju ulogu u Crkvi. Traže povjerenje Crkve, primjenu načela supsidijarnosti, intenzivniji rad na duhovnosti laika i pouku u vjeri. Zauzetost laika u Crkvi nije pošteđena poteškoća: Crkva je još uvijek previše klerikalizirana, malo je laika osposobljenih za rad u Crkvi, kako vrednovati rad laika, koliko ih je stvarno spremno za zauzetost u župi, kako surađivati sa svećenicima i sl. Iako se mnogi vide kao »župnikova desna ruka«, neki vjernici smatraju da njihova uloga ovisi o spremnosti župnika za djelovanje i suradnju te priznaju kako im nedostaje informiranosti o mogućnostima djelovanja u župama. U zapisnicima se upozorava na opasnosti: klerikalizaciju laika, laicizaciju klera i na moguću isključivost. Na razini Nadbiskupije, predlaže se osnivanje Ureda za laike i duhovnog savjetovališta.

Ostvarenje kulture odgovornosti

Odgoj za zauzetost koji se temelji na kršćanskoj kulturi, kulturi odgovornosti, vrlo je važan za djelovanje vjernika laika u društvu. No, još uvijek postoje vjernici

Pozitivan rast u župnoj zajednici znači i pozitivno djelovanje u društvu u kojem se nalazimo, a Sinoda je povlaštena prilika da laici prepoznaju svoju ulogu u Crkvi. Djelovanje vjernika laika u društvu doprinosi promicanju vjere, svjedočenju dobrote i vrijednosti koje prihvaćaju i žive kao kršćani.

kojima je nelagodno javno svjedočiti vjeru. Mnogi osjećaju strah od izazova svijeta, površnu cijenjenost kršćanskih vrijednosti i diktaturu relativizma. Ipak, i u takvom društvu treba djelovati i doprinijeti njegovoj promjeni. Djelovanje u ovim okolnostima smatraju ostvarenjem svoje vjerničke vjerodostojnosti i promicanjem kulture vjere u društvu. Radi se o odgovornom življenju vlastitog izbora u skladu sa savješću, moralom i vjerom. Ističe se potreba aktivnije zauzetosti u politici, javnom životu i medijima, zauzetost »za opće dobro na socijalnom, ekonomskom, moralnom i nacionalnom planu«. Više puta je istaknuto da je laike potrebno pripremiti za ostvarenje društvenog poslanja gradeći i produbljujući njihove stavove o aktualnim društvenim pitanjima.

Komunikacija i timski rad

U odnosu svećenika i laika najčešće se spominje plodonosna suradnja, a njezin je temelj međusobno povjerenje. Naime, vjernici smatraju da je nepovjerenje jedna od većih zapreka rastu zajednice. Od Sinode vjernici očekuju poticaje timskom radu u župama.

Duhovni identitet laika

Po mišljenju sudionika rasprava, duhovni identitet laika čine osobni odnos s Bogom i pripadnost zajednici koja je povezana vjerom u Boga i predstavlja mogućnost življenja vjere kroz konkretno djelovanje. Među vjernicima se osjeća potreba za dubljim sadržajima vjere koji će doprinijeti njezinoj zrelosti, učiniti je živom i osobnom. Osim toga, smatraju potrebnim izgrađivati svijest pripadnosti Crkvi i raditi na poznavanju istina koje ona naučava, što ukazuje na potrebu sustavne kateheze i pastoralnog rada s odraslima. ■

IZ NADBISKUPIJSKIH PASTORALNIH UREDA

Obiteljske zajednice su bogatstvo Crkve

Verica Kraš Villa

Svojevrsna novost u Zagrebačkoj nadbiskupiji su župne obiteljske zajednice koje su u predsinodskim raspravama, u velikoj mjeri, prepoznate kao nužno potrebne, i to kao mjesta svjedočenja, razmjene iskustava i savjeta, pomoći u odgoju djece i boljoj komunikaciji među supružnicima; kao mjesta rasta u vjeri i molitvi, isticanja ispravnog odnosa prema životu, spolnosti i dostojanstvu čovjeka.

Obiteljska zajednica »ZOB«

Obiteljska zajednica u Župi sv. Ivana ap. i ev. u zagrebačkom naselju Utrina djeluje od konca 2003., a osnovana je na prijedlog Župnog pastoralnog vijeća s ciljem »okupljanja obitelji koje prakticiraju vjeru i u njoj odgajaju djecu, a žele se aktivnije uključiti u život župe, doprinijeti vjerskom odgoju djece na području župe, povezati se s drugim obiteljima kako bi zajedno postali zdrava jezgra kršćanskog života na prostoru župe i na svojim radnim mjestima«.

Zajednica broji četrdesetak obitelji. Župnik Josip Golubić i s. Ksenija Leko, kao glavni animatori u suradnji s užim timom od 4 do 5 obitelji, dogovaraju susrete i ostale aktivnosti. Uloga svećenika u zajednici, obiteljima je vrlo važna, posebno u smislu predvođenja, formacije i poticanja na ak-

tivni vjernički život i svakodnevnu obiteljsku molitvu.

Zajednica se okuplja svake prve subote u mjesecu na večernjem misnom slavlju na kojem sudjeluju svi članovi obitelji. Nakon mise odrasla djeca članova i mladi čuvaju i animiraju malu djecu, dok su za roditelje organizirana predavanja, radionice, zajednička molitva i dr. Povremeno se i za veću djecu organiziraju zajednička molitvena druženja ili kraća duhovna razmatranja. Jednom se godišnje, u svibnju, organizira i zajednički izlet obitelji u okolicu Zagreba. Kroz zajednicu se stvaraju mnoga prijateljstva, upoznaje važnost svakodnevne obiteljske molitve, a plod je i aktivnije uključivanje obitelji u župne aktivnosti.

U lipnju prošle godine »ZOB« je bila domaćin godišnjeg susreta obiteljskih zajednica župa grada Zagreba i djelatnika u obiteljskom pastoralu u organizaciji nadbiskupijskog Povjerenstva za pastoral obitelji.

Obiteljska zajednica »Hvalospjev Ljubavi«

Predsinodske rasprave su u Župi sv. Pavla u zagrebačkom naselju Retkovec urodile velikim plodom: osnivanjem obiteljske zajednice »Hvalospjev Ljubavi«, koja uz podršku župnika mons. Željka Juraka, duhovno vodstvo župnog vikara Mate

Susret članova obiteljskih župnih zajednica i suradnika u obiteljskom pastoralu održat će se u subotu 7. lipnja 2008. s početkom u 10 sati u Župi Marije Pomocnice u zagrebačkom naselju Knežija.

Draganovića i koordinaciju »Obiteljskog odbora« djeluje od siječnja 2007. godine.

Zajednica okuplja 26 obitelji od kojih su mnoge s većim brojem djece, a sastaje se svaki treći ponedjeljak u mjesecu na duhovno-formacijskim susretima koji se za sada održavaju samo za roditelje i supružnike, a želja je u budućnosti osmisliti i dodatne sadržaje za djecu, iako su mnoga od njih već uključena u razne župne aktivnosti.

Obiteljska zajednica je veliko bogatstvo za župu. U župi se osjeća jedno novo strujanje i razvija osjetljivost prema obiteljskoj problematici, i kod djece i kod odraslih, ali i kod svećenika. Članovi obiteljske zajednice spremniji su za sudjelovanje u župnim aktivnostima, i kao pojedinci i kao obitelji, na način da koordiniraju, osmišljavaju i pomažu u realizaciji župnih zbivanja. Do izražaja dolazi samoinicijativna pomoć u župi. ■

Zaručnički tečajevi od svibnja do rujna 2008. godine

GRAD ZAGREB

12. - 16. svibnja u 20.00 sati:
župe Novozagrebačkog dekanata
12. - 16. svibnja u 20.00 sati: Župa sv. Petra
19. - 23. svibnja u 19.00 sati: Župa sv. Blaža
26. - 30. svibnja u 20.00 sati: Župa sv. Križa
26. - 30. svibnja u 20.00 sati:
Župa sv. Leopolda Mandića, Dubrava
2. - 6. lipnja u 20.00 sati: Sveta Mati Slobode
9. - 13. lipnja u 20.00 sati:
župe Novozagrebačkog dekanata
9. - 13. lipnja u 20.00 sati: Župa sv. Petra
16. - 20. lipnja u 20.00 sati:
Župa sv. Marka Križevčanina
23. - 27. lipnja u 20.00 sati: Župa sv. Križa
23. - 27. lipnja u 20.00 sati:

- Župa sv. Leopolda Mandića, Dubrava
30. lipnja - 4. srpnja u 20.00 sati:
Sveta Mati Slobode
7. - 11. srpnja u 20.00 sati: Župa sv. Petra
14. - 18. srpnja u 20.00 sati:
Župa sv. Antuna Padovanskog
21. - 25. srpnja u 20.00 sati: Župa sv. Križa
18. - 22. kolovoza u 20.00 sati:
Župa Srca Isusova
25. - 29. kolovoza u 20.00 sati: Župa sv. Križa
1. - 5. rujna u 20.00 sati: Sveta Mati Slobode
8. - 12. rujna u 20.00 sati:
župe Novozagrebačkog dekanata
8. - 12. rujna u 20.00 sati: Župa sv. Petra
15. - 19. rujna u 19.00 sati: Župa sv. Blaža
22. - 26. rujna u 20.00 sati: Župa sv. Križa

22. - 26. rujna u 20.00 sati:
Župa sv. Leopolda Mandića, Dubrava

PO DEKANATIMA

I REGIONALNIM CENTRIMA

10. i 11., 17. i 18., 24. i 25. svibnja:
Marija Bistrica
12. - 16. svibnja: Sisak - sv. Križ
2. - 6. lipnja: Zaprešić - sv. Petar
2. - 7. lipnja: Velika Gorica - Navještenje BDM
6. - 8. lipnja: Novigrad na Dobri
16. - 20. lipnja: Križevci - sv. Ana
18. - 23. kolovoza: Velika Gorica - Navještenje BDM
8. - 12. rujna: Sisak - sv. Križ
22. - 26. rujna: Jastrebarsko
22. - 26. rujna: Križevci - sv. Ana

IZ NADBISKUPIJSKIH PASTORALNIH UREDA

Podupirati inicijative u Crkvi i društvu

Diana Samardžić

Meu pastoralnim uredima naše Nadbiskupije djeluje i ured Nadbiskupovog delegata za nove pokrete i Neokatekumenski put, kojega od rujna 2004. godine vodi svećenik Zagrebačke nadbiskupije Andrija Vrane. Brigu o okupljanju crkvenih pokreta, udruga i zajednica na nacionalnoj razini vodi pak Ured za laike Hrvatske biskupske konferencije. Crkveni pokreti i udruge dio su živog tijela Crkve. Stoga je glavna zadaća ureda koji koordinira njihov rad omogućivanje zajedništva među crkvenim pokretima i vjerničkim udrugama te objedinjavanje aktivnosti i zajedničko svjedočenje. U tom je smislu već organizirano i nekoliko zajedničkih akcija. Dakle, organizira li neka udruga ili pokret neku akciju, ostale se udruge, pokreti i zajednice uključe. Tako su se svi udružili u projektu udruge »Adria« kojeg je inicirao Franjevački svjetovni red, u projektu zaštita

voda, u Djelu Marijinu, a zajedno su sudjelovali i na Family festu s udrugama i pokretima čitavog svijeta. Zajednička je bila i akcija zdravstvenog odgoja koju je pokrenuo Teen-star, a nastavila udruga Grozd.

Aktivnost u raznim projektima

Ured za pokrete i udruge želi djelovati na dvije »tračnice« – podupirati inicijative unutar Crkve, ali i one usmjerene prema

Crkveni pokreti i udruge dio su živog tijela Crkve. Stoga je glavna zadaća ureda koji koordinira njihov rad omogućivanje zajedništva među crkvenim pokretima i vjerničkim udrugama te objedinjavanje aktivnosti i zajedničko svjedočenje. Zadaća mu je djelovati na dvije »tračnice« – podupirati inicijative unutar Crkve, ali i one usmjerene prema civilnom društvu.

civilnom društvu. Što se tiče onih unutar Crkve, ove je godine poseban naglasak stavljen na niz tribina kojima se želi obilježiti deseta obljetnica beatifikacije kardinala Stepinca i zajedno moliti za

njegovu kanonizaciju. Kad je riječ o inicijativama u društvu, ured se uključio u akciju za neradnu nedjelju i zaštitu voda. Na međunarodnoj razini ured je sudjelovao na tri susreta – 2005. i 2007. godine na susretima u Stuttgartu na kojima je sudjelovalo više od 150 kršćanskih udruga, s ciljem zajedničkog zauzimanja da Europa zadrži ili povrati kršćanski duh. Godine 2006. sudjelovao je na međunarodnom hodočašću svih pokreta i udruga svijeta u Rim, na kojem se na poziv Svetoga Oca okupilo više od četiri tisuće sudionika. To je hodočašće bilo nastavak okupljanja koje je 1998. godine inicirao papa Ivan Pavao II., a nastavio papa Benedikt XVI.

Jedna od najvećih zajedničkih inicijativa i želja vlč. Andrije jest osnivanje duhovnog centra u kojem bi svaki tjedan jedna od udruga ili pokreta priredila vikend bogat različitim sadržajima, bilo za odrasle, djecu, mlade ili stare.

Pedesetak pokreta, udruga i zajednica

Ured ima 54 evidentirana pokreta, udruge i zajednice. U uredu delegatu Vrani pomažu volonteri i članovi raznih pokreta i udruga. Redovito se jednom mjesečno okuplja Veliko vijeće, koje se sastoji od predstavnika svih pokreta i udruga kao i Izvršni odbor ili Malo vijeće, koje se sastoji od nekoliko predstavnika Velikog vijeća i odgovorno je za provedbu planova i odluka Velikog vijeća. Jedna od važnih zajedničkih akcija već treću godinu zaredom je i organiziranje Dana pokreta, udruga i zajednica na nadbiskupijskoj razini, a na kojem se međusobno izmjenjuju iskustva i svjedočanstva o raznim pastoralnim i životnim temama.

Tema ovogodišnjeg Dana pokreta, udruga i zajednica, koji će se održati 11. svibnja jest »Uloga pokreta u župi. Pokreti i župa«. Još jedna velika želja ureda svakako je vlastita internetska stranica. Dok se ti planovi ne ostvare, tu je e-mail adresa: pokreti-udruge@zg-nadbiskupija.hr kao i kontakt telefon 01/4894 867. ■

IZ NADBISKUPIJSKIH PASTORALNIH UREDA

»Duha nam svoga daj«

Irena Popovački

Dosad prisutna praznina u području vjerskog odgoja i obrazovanja mladih kroz župnu katehezu, točnije dijela koji se tiče pripreme kandidata za sakrament potvrde, napokon je ispunjena vježbenicom »Duha nam svoga daj« autora dr. Josipa Jakšića, predstojnika Ureda za župnu katehezu Zagrebačke nadbiskupije i katehiste s. Karoline Mićanović, koja je objavljena u studenom 2007. godine u nakladi Glasa Koncila, a njezini su izdavači Zagrebačka nadbiskupija, Nadbiskupski duhovni stol i nadbiskupijski Ured za župnu katehezu.

Vodič prema sakramentu potvrde

Kako sami sastavljači ističu u predgovoru, to nije obična knjiga, nego »blisko i praktično pomagalo, svojevrsan vodič prema sakramentu potvrde«, koji će kandidatima poslužiti kao vrijedno ogledalo njihova zajedništva s Bogom i bližnjima i biti vjeran odraz njihova apostolskog rada u Crkvi i svijetu. Mons. Vlado Košić opisao ju je i kao pomoć za bolje upoznavanje poslanja koje krizmanicima daje Krist, kako bi bili njegovi svjedoci u današnjem svijetu »prihvaćajući i vršeći različite službe u svojoj obiteljskoj, crkvenoj i društvenoj zajednici«, odnosno uključujući se u rad zajednice mladih i u neki od »živih vjernih krugova« ili u pojedine udruge koje postoje u župi. O tome svjedoči i sama koncepcija vježbenice koja je daleko od suhoparnog iznošenja podataka.

Sastoji se od deset tematskih cjelina s pedeset naslova koji na zanimljiv i dinamičan način uvode u temeljno, kako

teorijsko, tako i praktično razumijevanje sakramentalnog obreda svete potvrde. Teme su sljedeće: »Traženje sebe i smisla života«, »Božji život u našoj svakodnevici«, »Susret s Isusom Kristom«, »Crkvene službe i strukture«, »Moje mjesto i služba u zajednici«, »Duh Sveti i doživljaji Crkve u bogoslužju«, »Sakramenti i njihovo značenje«, »Istinsko oslobođenje čovjeka«, »Sakrament potvrde u životu kršćanina« i »Molitva u životu kršćanina«.

Teme upućuju na osobni karakter vježbenice, jer, kao što kažu sastavljači, obraćajući se svakom kandidatu ponaosob, »vježbenicu iz perspektive svoga života i svoje vjere te pripreme na sakrament potvrde trebaš tako čitati da je dovršiš i time je učiniš svojim osobnim dokumentom vjernika, kršćanina i zrela člana župne zajednice, Crkve«. Pritom nema straha »da ćeš morati puno podataka učiti napamet«! Potvrđuje to i činjenica da se u njoj nalaze brojne igre, zadaci, upitnici, molitve i pjesme koje potiču stvaralačko razmišljanje i kreativnost mladih vjernika. Sve to upotpunjeno je bogatom grafičkom opremom: živim bojama, mnoštvom slika, ilustracija, crteža i nadasve preglednošću. Na samom kraju vježbenice, odnosno na unutrašnjoj strani ovitka, nalazi se diploma sakramenta sv. potvrde što je doista čini trajnom uspomenom na put koji je doveo do primanja sakramenta. No, treba znati, put time nije konačno završen.

»Celebratio catechetica«
– novi pristup pripravi

Vježbenica otvara kandidatima prostranstva kršćanskog života kako bi uistinu postali aktivni članovi župne zajednice i nakon primljene svete potvrde. Učinjen je, naime, važan korak prema novom pristupu pripreme kandidata za primanje tog sakramenta predložen još u dokumentu Hrvatske biskupske konferencije: »Župna kateheza u obnovi župne zajednice – plan i program« (Zagreb – Zadar 2000.). U njemu se donosi okvirni metodički model odvijanja župne kateheze pod nazivom »celebratio catechetica« (katehetsko slavlje).

Vježbenica otvara kandidatima prostranstva kršćanskog života, kako bi uistinu postali aktivni članovi župne zajednice i nakon primljene svete potvrde. Mladima se i na taj način omogućuje da budu aktivni sudionici u pripravi za sakrament potvrde budeći njihovo iskustvo vjere i prijanjajući uz misterij Krista u konkretnoj zajednici.

Svrha je tog modela uvesti kandidate u kontekst u kojemu se vjera uči, slavi i živi, a nazivajući ga slavljem, otkriva se razlika između župne kateheze i školskog vjeronauka, jer je »doista riječ o uvođenju u vjeru na način koji više naglašava pojedinosti molitveno-slavljeničkog i zajedničarskog karaktera te misterijski aspekt kršćanske vjere.« Pritom je osobito važan dodir sa sakralnim prostorom. Predviđa se, primjerice, posjet crkvi pri kojem se posebna pozornost obraća na posudu s blagoslovljenom vodom, krstionicu, ambon, sakristiju, oltar, svetohranište i dr. Uviđajući njegovu važnost i korisnost, vježbenica je osmišljena tako da je svaka peta tema u cjelini posvećena upravo katehetskom slavlju. Na taj će način, istaknuli su sastavljači, »svi susreti tijekom pripreme za sakrament potvrde biti eklezijalno, svjedočki i liturgijski obilježeni, tj. razvijati će se osjećaj za ono što Crkvu ponajviše 'čini Crkvom', a to je suživljenost s nedjeljnim i blagdanskim ritmom liturgijske godine.« Vježbenica mladima omogućuje da budu aktivni sudionici u pripravi za sakrament svete potvrde budeći njihovo iskustvo vjere i prijanjajući uz misterij Krista u konkretnoj zajednici. ■

PREDSTAVLJAMO CARITAS ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Trajno svjedočanstvo djelatne ljubavi

Zvonko Erceg

Ove godine u listopadu navršava se 75. obljetnica osnutka Caritas Zagrebačke nadbiskupije (CZN). Kroz to dugo razdoblje Zagrebački je Caritas spasio i pomogao na desetke tisuća ljudi u nevolji. Iako je karitativni duh na različite načine živio u brojnim vjernicima pojedincima, on je na poseban način, kroz organizirano služenje bližnjemu u nevolji, svjedočio ljubav Boga prema svakom čovjeku. Odupirući se svakojakim nastojanjima da se to svjedočanstvo zatre i neprestano suočen s novim izazovima i potrebama, CZN i danas pruža svjedočanstvo djelatne ljubavi, uvijek iznova propitujući svoje poslanje i mogućnosti djelovanja.

Što je Caritas Zagrebačke nadbiskupije?

Caritas Zagrebačke nadbiskupije je pastoralna i karitativna ustanova osnovana u svrhu promicanja djelatne kršćanske ljubavi na području Nadbiskupije. CZN doprinosi općem dobru u društvu konkretno pomažući duhovno, duševno i tjelesno ugrožene pojedince i skupine, djelujući na uzroke koji dovode do tog stanja, te zagovaranjem onih čiji se glas ne čuje. Caritas ima pravnu osobnost na kanonskom i građanskom području, a član je Hrvatskog Caritasa te kao takav ravnopravan partner ostalim biskupijskim caritasima u Republici Hrvatskoj. Njeguje partnerski odnos i suradnju s državnim i lokalnim te civilnim i crkvenim institucijama pomažući organizacijama i udrugama, čime nastoji poboljšati različite oblike pružanja materijalne i psihosocijalne pomoći što širem krugu pojedinaca i skupina na području Zagrebačke nadbiskupije.

Zadaće i djelatnosti

Odlukom zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića od 25. travnja 2006. godine na snagu je stupio Status CZN-a »ad experimentum« na dvije godine po kojem su zadaće i djelatnosti Caritas: promicati i provoditi u Nadbiskupiji djelatnu kršćansku ljubav prema osobama i zajed-

nicama u potrebi, nastojeći to pretvoriti u konkretne pothvate; promicati i štiti dostojanstvo ljudske osobe i obitelji prema Evanđelju i socijalnom nauku Katoličke Crkve; prikupljati humanitarnu pomoć i dijeliti je osobama i zajednicama u nevolji i potrebi; organizirati i pružati institucijsku i izvaninstitucijsku skrb za socijalno ranjive skupine i pojedince u skladu sa zakonima i propisima u Republici Hrvatskoj; zagovarati potrebe i prava socijalno ugroženih pojedinaca i skupina pred državnim tijelima i tijelima lokalne samouprave te informirati javnost o potrebama istih; promicati volonterstvo i volonterski rad u CZN i u društvu; osmišljavati i provoditi projekte i programe radi poboljšanja kvalitete života pojedincima i obiteljima, osobama s invaliditetom, djeci s teškoćama u razvoju, starijim i nemoćnim osobama, djeci i mladima, beskućnicima i ostalima kojima je potrebna pomoć; promicati svrhe Caritas putem vlastitih i javnih sredstava priopćivanja, kao i putem vlastite izdavačke djelatnosti; organizirati seminare, radionice, okrugle stolove i druga okupljanja radi ostvarivanja postavljenih ciljeva. Djelovanje CZN orijentira se po Svetom pismu, propisima Katoličke Crkve, socijalnom nauku Katoličke

Crkve i crkvenom poslanju, prema ustavu Republike Hrvatske, važećim zakonskim propisima te prema stručnim standardima.

Caritas prepoznaje problematična područja vezana uz obitelj, stare i nemoćne, djecu i mlade, osobe s posebnim potrebama, umiruće i ožalošćene, žrtve obiteljskog nasilja te beskućnike, koje rješava i ublažava aktivnostima preko svojih službi i projekata.

Socijalna osjetljivost za najpotrebnije

Crkva preko Caritas, odnosno njegovih djelatnosti pruža usluge koje su dio socijalnog programa države te je na taj način partner u socijalno-političkom sustavu. CZN pružanjem usluga socijalne skrbi trenutno ima na smještaju 500 odraslih i djece. Te djelatnosti djelomično su financirane od strane države.

O korisnicima se brine stručno osoblje: psiholozi, pedagogi, socijalni radnici, defektolozi, logopedi, medicinske sestre, fizioterapeuti, njegovateljice, a u sklopu pružanja usluga socijalne skrbi CZN pruža smještaj djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi (5 kuća obiteljskog tipa: Savica Šanci, Sveta Nedelja, Trešnjevka, Dubec i Vugrovec), djeci s teškoćama u razvoju i osobama

s invaliditetom (Brezovica i Oborovo), djeci i mladima s teškoćama u razvoju u obliku dnevnih boravaka (Brezovica i Kustošija), starijim i nemoćnim osobama (Vrbovec) i žrtvama obiteljskog nasilja. Uz ove aktivnosti CZN provodi brojne aktivnosti koje se ne financiraju od strane države, ali su od iznimne važnosti za Crkvu i njezino poslanje te ih zbog toga Caritas obnaša. Brojnim programima, projektima i drugim oblicima pomaganja ljudima u nevolji, pomaže gotovo 2000 socijalno ugroženih pojedinaca i obitelji. U te aktivnosti ubrajaju psihosocijalna i duhovna pomoć i savjetovanje, pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama, smještaj i skrb za beskućnike, smještaj roditelja i njihove djece za vrijeme liječenja i terapije u zagrebačkim bolnicama, socijalizacija djece s posebnim potrebama i osoba s invaliditetom, pružanje materijalne pomoći socijalno ugroženim osobama i pojedincima i organizirano zimovanje i ljetovanje u Caritasovim kućama za odmor.

Kroz reorganizaciju podignuta kvaliteta

Promičući načela solidarnosti i supsidijarnosti u suočavanju s navedenim problematičnim područjima, značajnu ulogu u njihovu rješavanju trebali bi imati volonteri kroz mrežu župnih caritasa. Na području Zagrebačke nadbiskupije trenutno djeluju 133 Odbora župnih caritasa koji su potvrđeni (registrirani) od strane Nadbiskupskog duhovnog stola. U njima je aktivno 840 volontera župnih caritasa.

Reorganizacija CZN započela je prije dvije i pol godine, a cilj joj je bio podizanje razine kvalitete usluga koje CZN pruža svojim štićenicima kao i poboljšanje rada Caritasovih djelatnika. U proces reorganizacije bili su uključeni stručnjaci iz Hrvatske i inozemstva te voditelji caritasovih kuća, službi i projekata. U proces je bilo uključeno i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) na način da se s njim savjetovalo u svezi planiranih promjena o čemu se ono pozitivno očitovalo.

Najveće promjene u organizacijskoj strukturi CZN dogodile su se u sektoru pružanja socijalnih usluga. Tako su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi iz Brezovice razmještena u pet kuća obiteljskog tipa. Razlog tomu leži u kvalitetnijoj skrbi koja se svakom pojedinom djetetu može lakše osigurati i pružiti u manjim skupinama. U tu

svrhu CZN adaptirao je tri objekta za smještaj djece u što je uloženo 250.000,00 kn. Osim toga, u svrhu zadovoljenja stručnih standarda i pozitivnih propisa, CZN je zaposlio 25 novih stručnih djelatnika: 6 defektologa, 6 medicinskih sestara, 5 odgajatelja, 4 socijalna radnika, 3 fizikalna terapeuta te 1 psihologa. Za 20 već zaposlenih djelatnica, kako ne bi ostale bez radnog mjesta zbog neodgovarajuće stručne spreme i kako bi se udovoljilo stručnim standardima, CZN je financirao dokvalifikaciju.

Povjerenstvo MZSS tijekom kolovoza 2007. godine utvrđivalo je uvjete u pogledu

Djelatnici Caritasa Zagrebačke nadbiskupije vjeruju da će vrijeme koje je pred njima biti nastavak bogate prošlosti i početak novog zamaha organiziranih karitativnih djelatnosti. Na to djelatnike CNZ-a tjeraju uvijek nove nevolje i potrebe bližnjih koji svakodnevno kucaju na vrata Caritasa.

prostora, opreme, stručnih i drugih djelatnika u Caritasovim kućama te početkom rujna 2007. godine donijelo Rješenje u kojem stoji da Caritas zadovoljava sve propisane uvjete za smještaj korisnika u svoje objekte. Iako je CZN ispunio uvjete u pogledu prostora, opreme, stručnih i drugih djelatnika, još uvijek nije došlo do potpisivanja novog ugovora između MZSS i CZN. Prema trenutno važećem ugovoru, MZSS podmiruje CZN svega 55% stvarnih troškova zbrinjavanja djece u odnosu na djecu koju smješta u državne domove. Preostalih 45% troškova kao i sve druge aktivnosti CZN, financiraju se iz nedržavnih izvora: darovima fizičkih i pravnih osoba u zemlji i svijetu, sabirnim akcijama, sponzorstvima, subvencijama te sredstvima Zagrebačke

nadbiskupije, osnivača CZN. Samim tim djeca smještena u caritasovim kućama, kao i zaposlenici CZN, diskriminirani su i u neravnopravnom položaju. Pregovori s MZSS još uvijek traju i za očekivati je da će se novi ugovor uskoro sklopiti, čime će se još više poboljšati kvaliteta rada s djecom kao i uvjeti rada zaposlenika.

Nekadašnji dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi »Bl. Alojzije Stepinac« u Brezovici namijenjen je smještaju djece, mladih i odraslih osoba do 21. godine života s mentalnim oštećenjima i pridruženim smetnjama. U sklopu centra za rehabilitaciju djece u Brezovici i dalje djeluje jedinica za dnevni boravak.

Caritasova kuća u Oborovu u kojoj su nekada bili smješteni zajedno djeca, mladi i odrasli sada služi isključivo za smještaj odraslih osoba. Djeca i mladi iz Oborova premješteni su u Brezovicu. Svi korisnici Centra za radnu terapiju i rehabilitaciju odraslih osoba »Sv. Vinko Paulski« u Oborovu su osobe s višestrukim oštećenjima (mentalnim i tjelesnim). Više od polovice korisnika osobe su potpuno ovisne o tuđoj brizi i njezi, dok je ostalima potrebna pomoć i nadzor prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti.

Tijekom 2007. godine došlo je do potpisivanja novog ugovora između CZN i MZSS o smještaju i skrbi djece s posebnim potrebama i osoba s invaliditetom čime su štićenci i djelatnici dovedeni u ravnopravniji položaj u odnosu na iste kategorije u državnim domovima.

U sklopu reorganizacije početkom ožujka 2008. godine došlo je do potpisivanja ugovora između CZN i MZSS o pružanju usluge smještaja žrtava obiteljskog nasilja. U tu svrhu CZN je osigurao uvjete za smještaj 19 osoba žrtava obiteljskog nasilja, a djelatnost se financira od strane MZSS. Ovu djelatnost CZN obnašao je i prije potpisivanja ovog ugovora, ali ona nije bila financirana od strane MZSS.

U procesu reorganizacije CZN trenutno je u tijeku izrada Pravilnika o sistematizaciji i opisu radnih mjesta te Pravilnika o plaćama kao i izrada izmjena i dopuna Statuta CZN. Kao glavni cilj za 2008. godinu vodstvo CZN postavilo je potpisivanje novog ugovora s MZSS o smještaju djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi te reorganizaciji službi i projekata u sklopu pomaganja ljudima u nevolji. ■

Trebaš li prijevod?

Želiš li obnoviti znanje? **SPES ima odgovore!**

- Prijevodi
- Sudski tumači
- Simultano prevođenje
- Konsekutivno prevođenje
- Tečajevi stranih jezika
- Poduke iz školskih predmeta
- 40 jezika
- 1 000 prevoditelja i učitelja

● Garićgradska 11 ● 10 000 ● Zagreb ● Hrvatska ● Tel / faks: 00 385 (0)1 3095 915 ● GSM: 00 385 (0)98 359 450 ● E-mail: spes@spes.hr ● www.spes.hr

SPES centar za poduke i prevodilaštvo d.o.o.

Vodeća prevodilačka tvrtka u Hrvatskoj i šire!

trebate catering?

01 / 3879-801 3879-817
www.zlatnazvona.hr

"Jer ja znam svoje naume
koje s vama namjeravam
-riječ je Gospodnja-
naume mira, a ne nesreće:
da vam dadnem budućnost i nadu."
Jr 29,11

OBITELJSKO SAVJETOVALIŠTE

Ureda za obiteljski pastoral Zagrebačke nadbiskupije

Kaptol 31, pon.-pet: 8-16 h, najave na telefon: 4894-828

Jedan, ali vrijedan!

Uštedite do 25%
uz Obiteljski paket
Croatia osiguranja

Obiteljski paket Croatia osiguranja!

Jedan, ali vrijedan: uključuje sve vrste osiguranja koje bi Vama i Vašoj obitelji mogle zatrebati.

Obiteljski paket uključuje:

- osiguranje kuće etažnog vlasništva stana od opasnosti požara i nekih drugih opasnosti
 - osiguranje stvari kućanstva
- osiguranje od potresa
 - kasko osiguranje
- osiguranje nezgode članova kućanstva
 - individualno osiguranje od nezgode

Navedeni osnovni paket moguće je nadopuniti i drugim vrstama osiguranja.

Obiteljski paket

CROATIA OSIGURANJE

osiguranje 1993

NOVI PRILOG GLASA KONCILA

Vrijeme je za »Priliku«

Početak 2008. godine na hrvatskom se medijskom prostoru pojavila posve nova koncepcija novina. Riječ je o magazinu *Prilika*, novome mjesečnom prilogu Glasa Koncila koji jedanput mjesečno otvara ekonomske, (vanjsko)političke, društvene i kulturne teme, uvijek se pritom usredotočujući na sadržaje koji se tiču svakodnevice mladih hrvatskih obitelji.

Prilika se pojavila kao svojevrsno iznenađenje u kontekstu Glasa Koncila, budući da na stranicama tjednika nije bilo uobičajeno čitati savjete iz mode i stila odijevanja, tekstove o fenomenima iz popularne glazbe i sporta ili rubrike koja daje savjete za ublažavanjem zdravstvenih tegoba mladih ljudi. Ipak, ne radi se o konkurenciji tjedniku Glas Koncila već o obogaćenju tim jedinim katoličkim tjednim novinama u Hrvatskoj. *Prilika* je namijenjena mlađim čitateljima, radnim ljudima i roditeljima djece i mladih koji se u svakodnevnom životu susreću s brojnim izazovima. Budući da tjednik Glas Koncila donosi dovoljno tekstova koji tu-

mače crkveni nauk i prate njezin život, tekstovi u *Prilici* usmjereni su prema društvenoj, svakodnevnoj problematici. O tim temama magazin piše poštujući vjerska i etička načela, a s ciljem promicanja općega dobra u društvu. Da bi tu misiju i ostvarila, *Prilika* je okupila tim od dvadesetak mladih stručnjaka, novinara, profesionalnih fotografa i grafičara, od kojih neki do sad na hrvatskom medijskom prostoru nisu imali *priliku*. Tako osim što magazin dolazi u posve novom dizajnu donosi novost i u novinarskom smislu. Naime, u *Prilici* je ponovno uveden sustav mentorstva u novinarstvo. S mladim novinarima i studentima viših godina novinarskih studija rade stručnjaci iz politologije, ekonomije, mode, psihologije i glazbe. S druge strane, neki već etablirani novinari, koji su i sami stručnjaci u vanjskoj politici, ekologiji ili

sportu, kroz analitičke tekstove rasvijetljaju pojedine fenomene. U *Prilici* uglavnom surađuju vanjski suradnici koji dosad nisu surađivali s Glasom Koncila, a urednik magazina je Branimir Stanić. ■

KNJIGA KARDINALA BOZANIĆA RASPRODANA U STO DANA

Poziv na istinu, ljubav i nadu

Ivan Uldrijan

Knjiga propovijedi zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića »Istina u ljubavi«, objavljena u suizdanju Glasa Koncila i Školske knjige. U knjizi je sabrano šest tematski među-

sobno prožimajućih kardinalovih propovijedi izgovorenih u Bleiburgu prigodom 62. obljetnice hrvatskoga stradanja na Blajburškom polju, u Macelju o 60. obljetnici mučeničke smrti 21-og svećenika te brojnih nevinih hrvatskih mučenika stradalnika u Maceljskim šumama, u Svetvinčentu

prigodom 60. obljetnice mučeničke smrti svećenika Miroslava Bulešića. U knjizi se nalaze i dvije homilije koje je kardinal izgovorio u Vukovaru na proslavi 150. obljetnice uspostave Hrvatsko-slavonske ili Zagrebačke crkvene pokrajine i biskupijskog spomen-hodočašća u Vukovar te na vukovarskom Memorijalnom groblju u prigodi spomen-hodočašća o 15. obljetnici vukovarske tragedije. Knjiga sadrži i propovijed iz spomen-crkve Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu prigodom blagoslova kenotafa s imenima branitelja i civila poginulih i nestalih tijekom Domovinskog rata. Pogovor za knjigu napisao je predsjednik HBK mons. Srakić, a u prilogu je objavljeno i Pismo HBK-a o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata. Glas Koncila i Školska knjiga djelo su objavili u novopokrenutoj biblioteci Blago riječi.

U pripremi je već i drugo izdanje. Knjiga će se moći nabaviti u knjižarama Glasa Koncila i Školske knjige. ■

IMAM BANKU KOJA JE

- > Fleksibilna
- > Brza
- > Pouzdana
- > Moderna
- > Nacionalna
- > Društveno odgovorna

VAŠ FINANCIJSKI SAVJETNIK
I NAJBOLJI IZBOR ZA BUDUĆNOST

~ VLADKA MAČEKA 8/III ~ HR-47000 KARLOVAC ~ TEL: +385 (0)47 417 310, 417 366 ~ www.kaba.hr

~ I. G. KOVAČIĆA 1 ~ HR-47000 KARLOVAC ~ TEL. +385 (0)47 417-501; +385 (0)47 417-504

PASTORAL DUHOVNIH ZVANJA

Sustavna briga za svećeničke kandidate

Damir Ocvirk, član Povjerenstva za pastoral duhovnih zvanja i vicerektor Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa

Od 24. do 25. svibnja ove godine Zagrebačka nadbiskupija i Nadbiskupsko bogoslovno sjemenište bit će domaćini Drugog kongresa bogoslova Crkve u Hrvata. Tom prigodom u Zagrebu će se okupiti bogoslovi i njihovi odgojitelji iz bogoslovija u Puli, Rijeci, Splitu, Đakovu, Sarajevu i Zagrebu (zagrebačka bogoslovija, grkokatoličko sjemenište i dijecezanski bogoslovi u sjemeništu na Jordanovcu). Susret će se održati pod geslom »Cor unum et anima una - Jedno srce i jedna duša«. Geslo je preuzeto iz Djela apostolskih i opisuje život i zajedništvo prve Crkve. U dvodnevnom susretu bogoslovi će sudjelovati na raznim predavanjima, kulturno-umjetničkom programu i razgledavanju znamenitosti grada, kao i u sportskim natjecanjima. Prvog dana, u subotu, u dvorani Vijenac, nakon pozdrava i predstavljanja novoobnovljene zgrade Bogoslovije, slijedit će niz kraćih predavanja na temu »Lik svećenika u 21. stoljeću«. Kroz ta se predavanja želi naglasiti važnost intelektualno-duhovne formacije bogoslova, ali isto tako i pastoralno-ljudske dimenzije odgoja.

Poslijepodnevni dio susreta ostavljen je za bolje upoznavanje bogoslova, izmjenu iskustava i doživljaja iz bogoslovija u kojima žive. Vrhunac susreta bit će svečana euharistija u Zagrebačkoj katedrali koju će predvoditi zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić. Drugog dana susreta bogoslovi će sudjelovati na župnim nedjeljnim slavlji- ma u župama koje su iskazale gostoprimstvo i primi-

le bogoslove u svoje domove. To je prigoda da bogoslovi iz raznih dijelova domovine upoznaju život naših župnih zajednica.

Novi rektor Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa

Početak drugog semestra akademske godine 2007./08. službu rektora preuzeo je prof. dr. sc. Stjepan Baloban, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Prije preuzimanja službe, početkom veljače, bogoslovskoj zajednici novog je rektora predstavio kardinal Bozanić. To je bila prigoda da se dosadašnjem rektoru Miji Gorskom iskaže zahvala i priznanje za nesebičan trud u odgoju bogoslova i obnovi Bogoslovije. Novi rektor Baloban tom je prilikom izrekao svoj programski govor u kome je naglasio želju za suradnjom i povjerenjem u zajedničkom cilju odgoja budućih svećenika. Pred novim Rektorom još uvijek je zahtjevan cilj: dovršetak opremanja i unutarne uređenja Bogoslovije, osobito dovršetak bogoslovske kapelice i zajedničkih prostora za druženje bogoslova. No, više od toga, pred njim je zahtjevan zadatak usmjeravati bo-

Cjelovit pristup obnovi i modernizaciji zgrade Bogoslovije omogućuje novim naraštajima bogoslova kvalitetniji način života i rada u spremanju za svećeničko poslanje. U isto vrijeme obnovljeni prostori poziv su na odgovornost u studiju, duhovnosti i čuvanju nove Bogoslovije.

goslove k neprolaznim vrednotama u odgoju za odgovornost, čestitost, vjernost i ljubav prema zvanju i Crkvi.

Završetak obnove zgrade zagrebačke Bogoslovije

Nakon obnove Zagrebačke bogoslovije, svečanošću blagoslova, 1. listopada 2007., započeo je život u novoobnovljenoj Bogosloviji. Cjelovit pristup obnovi i modernizaciji zgrade omogućuje novim naraštajima bogoslova kvalitetniji način života i rada u spremanju za svećeničko poslanje. U isto vrijeme obnovljeni prostori Bogoslovije poziv su na odgovornost u studiju, duhovnosti i čuvanju nove Bogoslovije. Obnovljena zgrada Bogoslovije sastoji se od dva dijela. Veći dio zgrade čini ustanova Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa, a južni dio zgrade (prizemlje, prvi i drugi kat) čini Nadbiskupijski pastoralni institut. U obnovljenoj bogosloviji nalazi se i suvremeno opremljena sportska

dvorana, najveća novost u Bogosloviji. Prostori starog fakulteta pretvoreni su u sobe za bogoslove, kao i velike spavaonice na drugom katu. Od sada svaki bogoslov ima svoju sobu sa sanitarnim čvorom. Novost obnovljene bogoslovije je i još jedna kapela u potkrovlju zapadnog dijela zgrade koja će biti posvećena bl. Alojziju Stepincu.

Veliku zahvalnost u obnovi zgrade treba odati kardinalu Bozaniću, kao i prijašnjem rektoru Gorskom koji je podnio najveći teret obnove zgrade. ■

SVJEDOČANSTVO DUHOVNOG POZIVA

Od ministranta i animatora Sinode do bogoslova

Boris Jozić

Bogoslov sam prve godine u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu i dolazim iz župe Presvetog Trojstva u Prečkom.

»Kako si se odlučio baš za svećeništvo?«, pitanje je koje sam toliko puta čuo. No, kako odgovoriti na njega? Čini mi se kao da ljudi od mene očekuju priču o nekom nadnaravnom događaju, o čudu, možda o objavi Anđela koji bi mi rekao: »Borise, ti moraš ići za svećenika, to je tvoj put!« Da je tako bilo, lakše bi mi bilo odgovoriti na to pitanje. Vjerujem, također, da je vrlo malo onih koji na ovakav način čuju poziv da krenu za Isusom Kristom. Moj poziv nicao je polako. Sama riječ »poziv« ukazuje da nisam ja onaj koji je izabrao ovaj put, nego da je Bog mene odabrao kao i moje ostale kolege bogoslove, a ja sam u jednom trenutku svog života rekao: »Idem«. To je bio početak. U priču o mom pozivu koji je, kako sam rekao polagano rastao, utkani su mnogi događaji.

Roditelji me prate kroz čitav život

Sve je krenulo od obiteljskog ognjišta. Obitelj je temelj u kojoj se čovjek odgaja za život. Tu je niknulo moje zrnice poziva. Roditelji su ga usadili, i kako stara poslovice kaže: »Zrno po zrno pogača, kamen po kamen palača«. Poput zrna iz prispodobе, zrno ljubavi prema Bogu i svećeništvu zasijano od mojih roditelja palo je na plodno tlo i počelo nicati. Mnogi su događaji u životu zalijevali to moje zrno i pomogli mu rasti. Još uvijek mi je u sjećanju posjet blagopokojnog pape Ivana Pavla II. Zagrebu, kada sam kao maleni dječak čekajući na ulici u rukama majke ugledao to blago lice i osjetio silnu snagu i ljubav kojom je zračio. Tu ću sliku zauvijek imati urezanu u pamćenje. Kako sam krenuo u osnovnu školu, tako sam krenuo i u crkvu uz neprestanu podršku roditelja koji me i dan-danas prate i pratit će kroz čitav život.

Žive rasprave o zanimljivim temama

Nakon nekog vremena uz poziv mog tadašnjeg župnika Božidara Cindorija i kapelana Maria Miglesa, počeo sam mini-

strirati u župi i tako se približio Isusu i Njegovom stolu. I oni su svojim kapima zalili moje zrno poziva. Uz aktivno sudjelovanje u radu župe dobivao sam razna zaduženja. Tada u župu za župnika dolazi Josip Kos, a za kapelana Željko Horvat. Kako sam već išao u srednju školu moja zaduženja u župi postala su konkretnija. Jednog dana dok sam se vozio s kapelanom u autu postavio mi je pitanje želim li biti animator Sinode u župi. Tada još nisam bio svjestan koliko je to odgovorna služba, ali sam je prihvatio. Sinoda je počela, a s njom i sastanci i razgovori u župi kojima sam redovito prisustvovao. Pamtim još uvijek svoj prvi dolazak u dvoranu gdje su bili okupljeni brojni ljudi i nekoliko puta stariji od mene. Upitao sam se: »Što ja tu radim? Hoću li ja to moći?« Povelili smo raspravu na teme vezane uz Sinodu. Osjećao sam se prihvaćenim i uvažanim od tih ljudi i svaka i najmanja sumnja koja se u početku javila jednostavno je nestala. Rasprave su bile tako žive, teme zanimljive. Vrijeme je u raspravama tako brzo odmicalo, pa smo onu pozitivno uzavreću atmosferu morali prekidati i raspravu nastaviti neki drugi put.

Podrška župnika i kapelana

Sastanci su prolazili jedan za drugim. Sve sam češće razgovarao s kapelanom. On me je neprestano »pikao« ne bih li možda krenuo u bogosloviju i pošao za svećenika?! Kakve mi je probleme tada radio: uz sve obveze u školi, sad me je još počelo proganjati to tako ozbiljno pitanje. Pa, je li to uopće za mene? Toliko je sposobnijih i boljih od mene. Što ja mogu pružiti Isusu i Njegovoj Crkvi? Ali, On sigurno zna što mu mogu pružiti i čime mu mogu uzvratiti, Njemu i Njegovoj Crkvi. Bile su i to kapi žive vode koje su se slijevale na ono moje zrno. Kroz Sinodu upoznao sam i druge mlade ljude, animatore u svojim župama, ali i svećenike koje sam od tada gledao drugim očima. Pokušavao sam i sebe zamisliti kao svećenika. Bio sam radostan što se naši svećenici tako od srca angažiraju u tako važnoj stvari za našu Zagrebačku nadbiskupiju, za Sinodu... Prolazili su dani, a ja sam često bio duboko uronjen u misli. Trebalo je donijeti veliku

Svoje sam bližnje navikao da se neprestano šalim. Stoga, kad sam majci rekao da želim biti svećenik, prvo se nasmijala ne shvativši me ozbiljno. Mislila je da je to jedna od mojih uobičajenih šala. Vidjevši da sam i dalje ozbiljan, zagrlila me i zaplakala. Svojim je suzama obilno zalila onu klicu poziva koja je niknula u meni, klicu koja ima uroditi bogatim plodom – svećeništvom.

odluku. Trenutak je došao, i ja sam rekao svoje »da«! Idem za Tobom, Isuse!

Svoje sam bližnje navikao da se neprestano šalim. Stoga, kad sam majci rekao da želim biti svećenik, prvo se nasmijala ne shvativši me ozbiljno. Mislila je da je to jedna od mojih uobičajenih šala. Vidjevši da sam i dalje ozbiljan, zagrlila me i zaplakala. Svojim je suzama obilno zalila onu klicu poziva koja je niknula u meni, klicu koja ima uroditi bogatim plodom – svećeništvom. Uz potporu svojih roditelja mogao sam krenuti hrabro naprijed. Baš je u to vrijeme u župu stigao novi kapelan Saša Jozić. Koje li slučajnosti? U tom tako važnom trenutku mog života Bog šalje mladog svećenika prezime njaka u moju župu. Kako su čudni ti putovi Božji? Svoju odluku iznio sam župniku koji ju je dočekao s velikim oduševljenjem. Podržao me i ohrabrio, ali i upozorio da put kojim krećem nije lagan, već da je trnovit i težak. Čovjek često nije svjestan da upravo »male« stvari u životu usmjeruju njegov životni put. Moj su usmjerili prvo roditelji, pa ministriranje, razne aktivnosti u župi među kojima i sudjelovanje u Sinodi kao animator... I sada, evo, sjedim u svojoj sobi u novoobnovljenoj bogosloviji i pišem ovo svjedočanstvo. Mogu se samo nadati da će uz Božju pomoć ovaj plod u mom srcu rasti na tom trnovitom putu kojim još imam proći i da ću jednog dana služiti Isusu kao njegov svećenik. ■

PREDSTAVLJAMO DRUŠTVO ZA POVJESNICU ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE »TKALČIĆ«

Trajno istraživanje bogate povijesti

Stjepan Razum

Potaknuti proslavom 900-te obljetnice Zagrebačke nadbiskupije koja je održana 1994. godine, devetnaest povjesničara i ljudi bliskih povjesničkom radu okupilo se 23. svibnja 1996. na osnivačkoj skupštini Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije »Tkalčić«. Danas, nakon gotovo dvanaest godina postojanja i rada, Društvo ima 161 člana koji su razvrstani u četiri skupine: redoviti, suradnici, podpiratelji i utemeljitelji. Prvi pokrovitelj Društva bio je pomoćni zagrebački biskup Đuro Kokša, a nakon njega pokrovitelj mu je sadašnji zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić.

Što više izvornog gradiva

Društvo je osnovano iz potrebe da se istraži i trajno istražuje te javnosti predstavi bogata povijest mjesne Zagrebačke Crkve. Unutar dviju ustanova naše Crkve, Nadbiskupijskog arhiva i Metropolitanske knjižnice, čuva se bogata arhivska i knji-

ževna građa koja je poznata tek malom broju ljudi. Ta građa nije važna za poznavanje samo crkvene prošlosti, već predstavlja jedan od temelja poznavanja narodne hrvatske povijesti. Stoga si je Društvo već na početku zacrtalo cilj objavljivati što više izvornog gradiva te povjesničke rasprave i knjige nastale na temelju tog gradiva. Na taj će način ono postati dostupno široj, hrvatskoj, pa i svjetskoj javnosti.

Iz poštovanja prema znamenitom crkvenom povjesničaru i članu Zbora nadarbenika prvostolne crkve zagrebačke, Ivanu Krstitelju Tkalčiću (1840. - 1905.), Društvu je nadjenuto ime »Tkalčić«, a tako se zove i glavno društveno glasilo koje izlazi jednom godišnje. Do danas je objavljeno 11 brojeva godišnjaka »Tkalčić« od kojih pojedini brojevi zapremaju i do tisuću stranica. Osim godišnjaka, Društvo je do danas objavilo 19 zasebnih knjiga razvrstanih u pet zasebnih skupina: Radovi, Djela pisaca Zagrebačke crkve, Bogoslužni spomenici Zagrebačke crkve, Povijesna vrela Zagrebačke crkve te Župne spomenice. Svim

raspravama u godišnjaku, kao i svim knjigama, zajedničko je da obrađuju povijest mjesne Zagrebačke Crkve, bilo pod čisto povjesničkim vidom, bilo pod vidom povijesti umjetnosti, povijesti bogoslovlja, književnosti, glazbe i slično. Među tim raspravama objavljen je veći broj životopisa istaknutih pojedinaca kao i pokojnih članova društva.

Društvo u Sinodi i o sinodama

Otkako je započelo pripremno razdoblje Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, Društvo »Tkalčić« nastojalo se na svojoj razini također uključiti u taj zajednički hod Zagrebačke Crkve. U tom smislu u godišnjaku je objavljeno nekoliko rasprava koje obrađuju prethodne sinode Zagrebačke Crkve, kao što su sinode iz 1669., 1673. i 1925. godine (»Tkalčić« br. 6, 8 i 10). Uspoređujući plodove dviju susljednih sinoda, onih iz 1669. i 1673. godine, pisac je zaključio da postoji očiti pomak na bolje u crkvenoj stezi i dušobrižnom radu svećenika Zagrebačke Crkve. Stoga je dobro održavati sinode.

Zagrebačke Crkve

Bogata izdavačka djelatnost

Sami naslovi pojedinih knjiga dovoljno su rječiti da se na temelju njih može zaključiti što pojedina knjiga obrađuje. Stoga donosimo kronološki popis svih 19 objavljenih knjiga:

Milivoj KOVAČIĆ, *Mihovil Kolarić, svećenik kateheta-vjeroučitelj u Kopriivnici*, (Radovi, knj. 1), Zagreb, 2003., 94 stranice.

Miroslav AKMADŽA, *Oduzimanje imovine Katoličkoj crkvi i crkveno-državni odnosi od 1945. do 1966. godine. Primjer Zagrebačke nadbiskupije*, (Radovi, knj. 2), Zagreb, 2003., 384 stranice.

Pavao MAČEK, *Rod Patačića od Zajezde. Rodoslovna rasprava*, (Radovi, knj. 3), Zagreb, 2004., 216 stranica + priloženi list »Rodoslovno stablo« u zasebnim koricama.

Stjepan KOŽUL, *Stradanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji za vrijeme Drugoga svjetskoga rata i poraća*. U dodatku: Stjepan RAZUM, Bilješka o piscu i Popis pisanih djela dr. Stjepana Kožula, (Radovi, knj. 4), Zagreb, 2004., 704 stranice.

Zagrebačka crkvena pokrajina. *Zbornik radova znanstvenoga skupa »150. obljetnica uspostave Hrvatsko-slavonske crkvene pokrajine i uzdignuća Zagrebačke biskupije na stupanj nadbiskupije«, Marija Bistrica, dom "Salve Regina", 10.-11. prosinca 2003.*, ur. Stjepan RAZUM, (Radovi, knj. 5), Zagreb, 2004., 372 stranice.

Vjekoslav NORŠIĆ, *Povijest župe Sv. Anastazije u Samoboru*, Rukopisno izdanje. Priredio, te uvodom i dodatnim bilješkama opremio Stjepan RAZUM, (Djela pisaca Zagrebačke crkve, knj. 1), Zagreb, 2005., 414 stranica.

Ivan Šaško, *Zagrebački pontifikal MR124 (Metropolitanska knjižnica u Zagrebu, MR 124). Diplomatičko izdanje rukopisa i prikaz liturgijskoga ozračja*, (Bogoslužni spomenici Zagrebačke crkve, knj. 1), Zagreb, 2005., 604 stranice.

Stjepan KOŽUL, *Kalnički arhidakoniat, danas Bjelovarsko-kalnički arhidakoniat Zagrebačke nadbiskupije*, (Radovi, knj. 6), Zagreb, 2005., 396 stranica.

Patačići od Zajezde i crkva u Remetincu. Zbornik radova znanstvenoga skupa »Tristo-

ta obljetnica Patačićeve kapele Sv. Antuna u Remetincu« i drugih radova, Remetinec, 23. listopada 2004. godine, ur. Anđelko KOŠČAK, (Radovi, knj. 7), Zagreb, Novi Marof, Remetinec, 2006., 236 stranica.

Kanonske vizitacije Zagrebačke nadbiskupije. I. Gorski arhidakoniat. Svezak 1. 1639.-1726, ur. Andrija LUKINOVIĆ, za tisak priredili Andrija LUKINOVIĆ, Antun DEVIĆ i Stjepan RAZUM. (Povijesna vrela Zagrebačke crkve, knj. 1), Zagreb, 2006., 592 stranice.

Život i djela Ivana Krstitelja Tkalčića. Zbornik radova znanstvenoga skupa o 100. obljetnici smrti Ivana Krstitelja Tkalčića »Život i djela Ivana Krstitelja Tkalčića«, Zagreb, 24. svibnja 2005., ur. Stjepan RAZUM, (Radovi, knj. 8), Zagreb, 2006., 398 stranica.

Spomenica župe Sv. Lovre u Lovrečkoj Varioši, sastavili župnici Josip MENJAK, Josip HAUDIĆ, Josip KOVAČIĆ, Janko ROGOZ, Karlo ZVONARIĆ, Ivan ŽNIDAREC, Zvonimir MARTINEZ, Vladimir MIKOČ i Ivan GRUDIČEK, priredio Stjepan RAZUM (Župne spomenice, knj. 1), Zagreb, 2006., 272 stranice.

Stjepan RAZUM, *Dr. Stjepan Kožul, kanonik Prvostolnoga kaptola zagrebačkog i prvi predsjednik Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije »Tkalčić«*, (Radovi, knj. 9), Zagreb, 2006., 424 stranice.

Stjepan KOŽUL, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat*, (Radovi, knj. 10), Zagreb, 2007., 870 stranica.

Stjepan KOŽUL, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio II. Cirkvenski dekanat*, (Radovi, knj. 11), Zagreb, 2007., 568 stranica.

Stjepan KOŽUL, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio III. Čazmanski dekanat*, (Radovi, knj. 12), Zagreb, 2007., 556 stranica.

Stjepan KOŽUL, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio IV. Garešnički dekanat*, (Radovi, knj. 13), Zagreb, 2007., 446 stranica.

Pavao MAČEK, *Dva stara roda Zagrebačke županije. Mikulići od Brokunovca i Črnkovečki od Črnkovca. S priloženim rodoslovnim stablima*, (Radovi, knj. 14), Zagreb, 2007., 392 stranice i 2 lista.

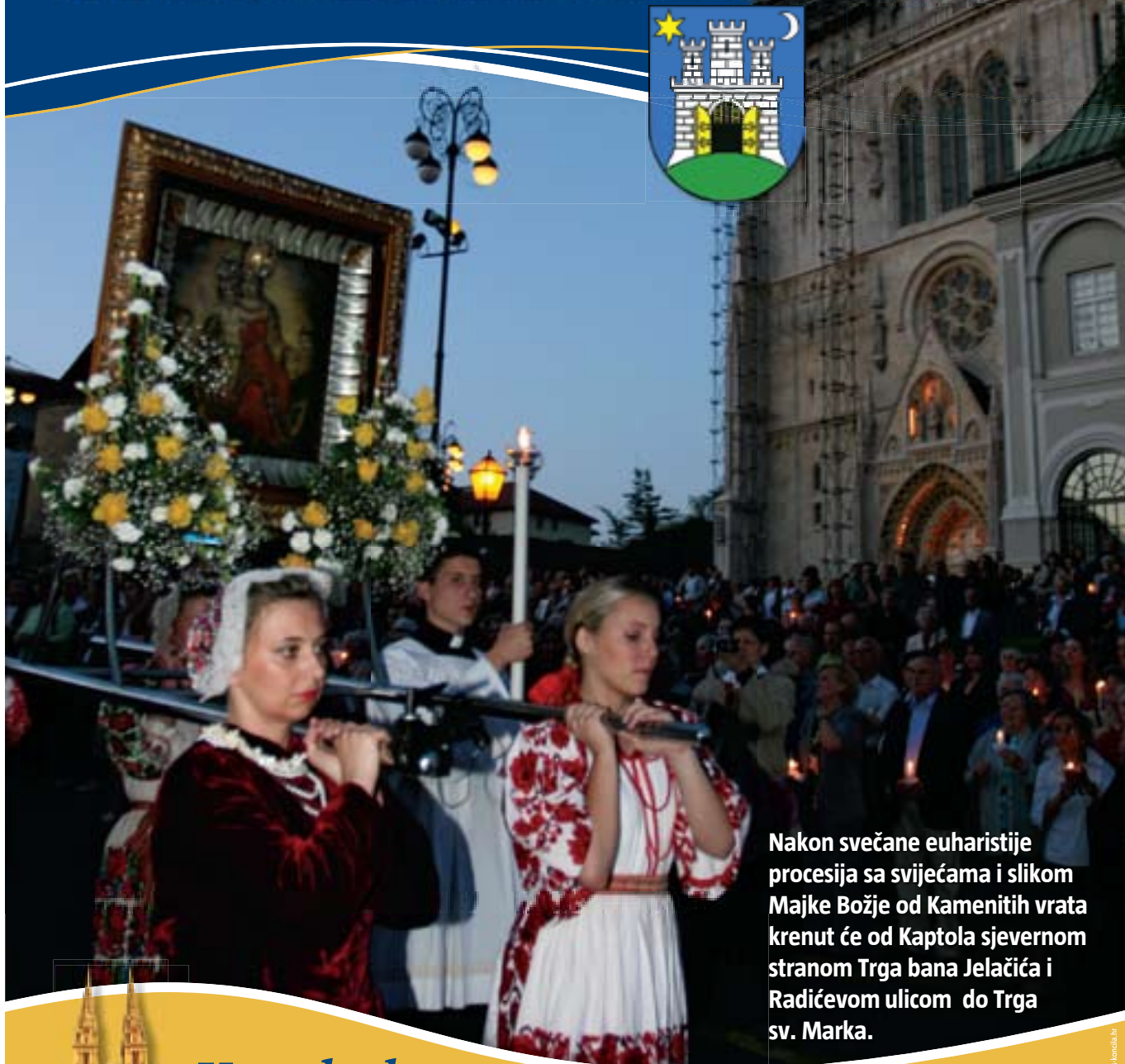
Stjepan RAZUM, *Život i djelo Lelje Dobronić (1920.-2006.)*, (Radovi, knj. 15), Zagreb, 2007., 480 stranica.

Tri knjige (br. 5, 9, 11) plod su triju znanstvenih skupova u čijoj je pripremi i održavanju sudjelovalo Društvo »Tkalčić«.

Društvo »Tkalčić« otvoreno je za sve koji svojim radom, pisanim prilogom ili samo godišnjom članarinom žele doprinijeti istraživanju i promicanju spoznaje o vlastitoj prošlosti. Stoga se u njegovu članstvu nalaze ljudi različitih zanimanja: svećenici, poljoprivrednici, akademici, radnici, činovnici, nastavnici i drugi. U svakom godišnjaku objavljen je popis svih članova, a taj popis nalazi se i na internetskoj stranici društva www.tkalcic.hr. Na tim se stranicama može, također, pročitati sadržaj i sažetak svih knjiga i rasprava. Predsjednik Društva je dr. Stjepan Kožul, kanonik Prvostolnoga kaptola zagrebačkog. ■

SVETKOVINA MAJKE BOŽJE OD KAMENITIH VRATA

Euharistijsko slavlje predvodi ostrogonsko-budimpeštanski nadbiskup kardinal Péter Erdő, predsjednik Mađarske biskupske konferencije i predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija

Nakon svečane euharistije procesija sa svijećama i slikom Majke Božje od Kamenitih vrata krenut će od Kaptola sjevernom stranom Trga bana Jelačića i Radićevom ulicom do Trga sv. Marka.

Katedrala

subota 31. svibnja 2008. u 19 sati

Laštitnice grada Zagreba, moli za nas!

Impressum • Izdavač: Tajništvo za pripremu Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije • Glavni urednik: Tomislav Markić • Izvršni urednik: Mihael Sokol • Uredništvo: Mirjana Anđić, Tomislav Buntak, Anita Ivanović, Verica Kraš Villa, Tomislav Markić, Dario Prskalo, Diana Samardžić, Mihael Sokol • Fotografije: Arhiv Glasla Koncila i Arhiv Tajništva Sinode • Lektura: Jelena Vuković • Grafička priprema: Glas Koncila, Dragica Šantić i Tomislav Kučko, Kaptol 8, Zagreb • Adresa: Kaptol 31, p.p. 553, Zagreb, tel.: (01) 48 94 835, e-mail: sinoda@zg-nadbiskupija.hr • Tisak: Tiskara Zagreb d.o.o., Radnička cesta 210, Zagreb • Tiskano u 67.000 primjeraka • Glasnik, kao besplatni obiteljski primjerak, izlazi povremeno.

Grafička priprema: www.glas-koncila.hr